

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia
Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület

**Hagyományaira, értékeire büszke, felelős gondolkodással
megújulni és gyarapodni képes, nyitott közösség megteremtése a
térségben**

2013. április

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Tartalomjegyzék

1	Vezetői összefoglaló	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1.1	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1.2	Főbb célkitűzései	5.
1.3	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1.4	A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők .	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1.5	A HVS során elfogadott módosítások.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2	Helyzetelemzés	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1	A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1.1	A térség általános jellemzői.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1.2	A térség környezeti állapota	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1.3	A térség demográfiai helyzete.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1.4	Gazdasági környezet	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1.5	Társadalmi környezet.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.2	A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.3	A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése.	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.4	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.5	SWOT elemzés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.1	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.2	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.3	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.4	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.5	A HVS-ben megjelenő környezeti, gazdasági, és társadalmi szempontok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4	A helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

4.1	Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.2	A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5	HVS mellékletek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.1	A HVS felülvizsgálata során végzett tevékenységek....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.2	Pénzügyi táblázatok, forrásallokáció	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.3	A nyilvánossági intézkedésekre vonatkozó igazoló dokumentumok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.4	Térképek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.5	Táblázatok.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5.6	A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6..	LEADER Intézkedési Terv.....	74.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

1. Vezetői összefoglaló

1.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

Hosszú távú célunk: Hagyományaira, értékeire büszke, felelős gondolkodással megújulni és gyarapodni képes, nyitott közösség megteremtése a térségben.

Célunk, hogy 2020-ra a helyi adottságokra épülő élelmiszerek előállítása helyi munkaerő alkalmazásával történjen, amivel a térség belső gazdasági integrációs szintje és függetlensége erősödik, a térség természeti adottságaira és hagyományaira épülő fejlesztésekkel elindul a saját erőforrásokra alapuló potenciálok felhasználása, megvalósul az összefogás civil-, vállalkozói és közsféra szereplői között.

A térségi fenntarthatóság elvének érvényesülése érdekében a belső erőforrásokat fókuszba helyező helyi gazdaságfejlesztés nemcsak az adott térségnek kedvező, mert stabilitást, esetleg fejlődési lehetőséget kínál, hanem a térségen kívül is jótékony hatásokkal jár. Csökkennek általa a térség határain túl jelentkező környezet- és társadalomterheléssel járó utazási, szállítási, szennyezőanyag-kibocsátási igények.

A helyi vállalkozások elegendő tőke, és megfelelő vállalkozói ismeretek hiányában önállóan nem piacépítők; összefogásra, hálózatosodásra van szükség a verseny- és érdekérvényesítő képességük javítása érdekében. A helyi adottságokat kihasználva, a piaci igényekhez igazodó, fenntartható projektekkel létrehozott munkahelyek helyben tarthatják a szakképzett munkaerőt, amely újabb vállalkozásokat vonz a térségbe és tovább serkenti a gazdasági növekedést. Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására, oktatási és foglalkoztatási programok indításával, melyek hozzájárulnak az inaktív népesség arányának csökkentéséhez.

Törekszünk arra, hogy a vidék népességmegőrző szerepét megőrizzük a fiatalok, az ifjúság helyben tartásával, ifjúsági programok kapcsán bevonjuk a fiatalokat a helyi tervezési folyamatokba.

Hangsúlyt fektetünk a sokszínű természeti- és hagyományos épített környezet megővésére a helyi emberek életkörülményeinek javításán keresztül, illetve az öko-, falusi- és egészségturizmus fellendítése érdekében komplex turisztikai programcsomagokat alakítunk ki.

Célunk az egészséges, élhető vidék megteremtése, amely képes felvenni a versenyt az urbanus térségekkel a hagyományos falusi életforma megőrzése mellett.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

1.2 Főbb célkitűzések

1. Célkitűzés: Vonzerők és látványosságok fejlesztése a felfedezhető térségért.

A célkitűzés keretében az intézkedések a térség természeti, kulturális, tárgyi-és szellemi örökségekben gazdag adottságainak feltárását, a látnivalók összekötését, valamint a térséget bemutató - kulturális, természeti értékeit népszerűsítő, helyi termékekre vagy hagyományokra épülő- rendezvények megtartását ösztönzik a fenntartható fejlődés keretein belül. Színvonalas turisztikai szálláshelyekkel, turisztikai szolgáltatásokkal, programcsomagokkal a térség vonzerőleltárának megismerhetőségét biztosítja, javítja a térség vendégéjszaka-és látogatottsági mutatóit.

2. Célkitűzés: Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése.

A célkitűzés intézkedési ösztönzi a helyi vállalkozásokat erőforrásaik hatékony kihasználására, a helyi termelés hatékonyságának növelésére, szemléletformáló eszközöket alkalmaz a helyi termékek fogyasztásának ösztönzésére, ezzel hozzájárul a térség értékteremtő funkciójához, a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez, munkahelyek teremtéséhez, illetve megtartásához. Támogatja a helyi mezőgazdasági termelés feltételeinek kialakítását, feldolgozó és/vagy tárolókapacitások létesítését, bővítését, a termékek feldolgozottsági szintjének növelését. Ezen felül a termelő, szolgáltató, kereskedelmi szektorban tevékenykedő mikro-kis-és középvállalkozások eszközellátottságának javításával elősegíti piacképességük biztosítását.

A gazdaságfejlesztés keretében a helyi hagyományos mesterségek vállalkozásalapú fejlesztése és az akciócsoport területére jellemző kézműipari tevékenységek fejlesztése megjelenik célként.

A termékek piacra jutásának elősegítése kereskedelmi hálózatosodás támogatása révén.

Ösztönzi a termelőket a helyi értékesítésre helyi termelői piacok létesítévével, a lakosságot pedig szemléletformáló kampányokkal helyi termékek fogyasztására. Lehetőséget biztosít bemutatógazdaságok kialakítására, amelyen keresztül őshonos növény-és állatfajok bemutatása, látogathatósága, genetikai megőrzése valósul meg.

3. Célkitűzés: A helyi örökség jövőorientált megőrzése és fejlesztése.

A célkitűzés intézkedése a helyi tárgyi örökség (népművészeti, néprajzi, kézműves, építészeti és kulturális érték) megóvása érdekében végzett felújítási, restaurálási munka, amely biztosítja az értékállóságot és a fejlesztést követően a látogathatóságot, hozzájárulva helyi örökségeink védelméhez, az ifjabb generációk számára történő megőrzéshez és továbbításhoz.

4. Célkitűzés: Környezettudatos jövő megalapozása lakókörnyezet fejlesztésével és a megújuló energia használata.

A célkitűzés alapvetően a környezettudatos gondolkodásmód szemlélet elterjesztésére irányul, ösztönzi a megújuló energiák használatát. Az élhetőbb környezet kialakítása a természeti értékek megóvásamellét egyben hozzájárul a lakossági életszínvonal növekedéséhez.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Az intézkedés célja egyrészt a vállalkozások, másrészt a települések közintézményeinek, közösségi épületeinek energiaellátását megoldó komplex energiahasznosítási rendszerek létrehozásának támogatása. Cél olyan szemléletformáló, megújuló energiaellátást biztosító fejlesztések, kezdeményezések támogatása, mely a megújuló energiák hasznosságának és hasznosításának lehetőségeire hívja fel a figyelmet. A települési önkormányzatok, közösségek, civil szervezetek bevonásával jó gyakorlatokat biztosító beruházások létesítése, melyek a térség szereplőinek információt is nyújtanak a megújuló energiákról, azok használatáról, hasznosságáról, lehetőségekről a környezeti fenntarthatóság témakörében.

5. Célkitűzés: Térségi és települési együttműködési háló fejlesztése.

A célkitűzés intézkedései támogatják a térségi- és helyi identitástudatot erősítő, közösségfejlesztő programok, rendezvények szervezését, fejlesztését, kiemelt hangsúlyt helyezve az egészséges életmódra való törekvésre, környezet-és ökotudatosságra irányuló szemléletformálásra. Az ifjúság helybentartása érdekében külön célként megjelenik az ifjúsági rendezvények, programok, ifjúsági szervezetek közötti együttműködések támogatása.

6. Célkitűzés: Települési közösségi életterek kialakítása, esélyegyenlőség kiterjesztése oktatási, szociális, kulturális közösségi szolgáltatások helyben való hozzáféréssel

A célkitűzés intézkedései elősegítik a lakosság igényeihez igazodó szabadidős terek létrehozását; civil- és a helyi közösségekben tevékenykedő szervezetek családbarát, különböző generációk felkarolását, kortárskapcsolatok kialakulását, erősödését, klubhelyiségeinek kialakítását, civil szervezetek tevékenységükhöz kapcsolódó eszközbeszerzését.

1.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

A globális gazdasági környezetben minden gazdasági szereplőnek szembe kell néznie a világban zajló folyamatokkal, kihívásokkal. Ezek a globális kihívások az ivóvíz minősége és vízkészletek nagysága, az energiaellátás biztonsága, az élelmiszerellátás biztonsága, a környezeti fenntarthatóság és biodiverzitás biztosítása, a demográfiai válság és a népesedési trendek alakulása, a globalizáció hatásai és a lokalizáció, társadalmi és térbeli egyenlőtlenségek, átalakuló város- vidék kapcsolat, az információ és a tudásalapú társadalom térhódítása.

A HVS felülvizsgálatát indokolják a helyi, hazai és globális gazdasági és társadalmi környezetben bekövetkezett folyamatok, változások, valamint a HVS végrehajtásának előrehaladása és a HVS által a felülvizsgálatig elért eredmények. A felülvizsgálat célja, hogy az említett változásokra a HVS adekvált válaszokat tudjon adni.

Az új kihívásokra adandó új válaszokra, vagy a továbbra is fennálló problémákra való hangsúlyosabb odafigyelés a célja az intézkedések átfogalmazásának vagy újakkal való helyettesítésének és a hozzájuk kapcsolódó forrásallokáció felülvizsgálatának, átalakításának.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A helyzetelemzés képezi a stratégia jövőképeinek, főbb célkitűzéseinek és intézkedéseinek alapját, ezért, ahogy a stratégia a kialakításakor is, most is helyzetfeltárást végeztünk a statisztikai adatok frissítésével, a tendenciák felülvizsgálatával és a térségben bekövetkezett gazdasági-, társadalmi változások helyzetelemzésbe történő adaptálásával.

A stratégiai megalkotása óta eltelt időszakban felmerült, vagy az azóta sem realizálódott projektötleteket, közös térségi célokat figyelembe véve szükséges a célkitűzések, intézkedések újrafogalmazása, a HPME-k/célterületek/ intézkedések összevonása, megszüntetése, kiegészítése.

1.4 A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

Első lépésben - a vonatkozó IH közleménynek megfelelően – az akciócsoport meghirdette a felülvizsgálat megkezdését, a szabad véleménynyilvánításnak lehetőséget adva, megjelölte az akciócsoport elérhetőségeit (személyes, e-mailes) az akciócsoport honlapján közzétett hirdetményében.

A www.sdse.hu weblapon külön menüpont került létrehozásra, amely minden, a felülvizsgálattal kapcsolatos információt tartalmaz. A projektötletek gyűjtésére külön e-mail címet hozott létre, valamint több emlékeztető levelet küldött ki minden érintett település vezetője, főbb civil szervezeti és vállalkozásai részére project javaslataik felkutatása érdekében.

A folyamatos konzultációs lehetőség biztosítása érdekében a munkaszervezet hétfőtől péntekig ügyfélfogadási időben rendelkezésre állt, hogy a személyesen érkező projektgazdák ötleteit fogadja, az esetleges módosítási javaslatokat rögzítse.

A munkaszervezet 3 tájékoztató fórumot tartott.

2013. március 25. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Kölesd, Művelődési ház-IKSZT, Kossuth L. tér 12.

Résztvevők száma: 21 fő

2013. március 27. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Ócsény, Művelődési ház-IKSZT, Perczel M.u. 11.

Résztvevők száma: 18 fő

2013. április 4. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Fadd, Művelődési Ház-IKSZT,

Résztvevők száma: 11 fő

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

1.5 A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

A felülvizsgálat elvégzésére tervezői csoport nem került megválasztásra, ennek feladatát a munkaszervezet látta el. 2011 évben az akkor megválasztott tervezői csoport a HVS általános felülvizsgálatára nyitva álló időszakban módosította a helyzetelemzésben szereplő statisztikai adatokat a térség településeitől bekért legfrissebb adatok alapján. Jelentős változás nem állt be az elmúlt 2 évben a természeti, társadalmi és gazdasági környezetben. A demográfiai helyzet folyamatosan romlik, ezért a HACS igyekszik a rendelkezésére álló eszközökkel elérni, hogy fiatal lakosság és vállalkozások elvándorlását mérsékelje, erősítse a vidék népességmentartó erejét.

A stratégiában eredetileg megfogalmazott fő célkitűzések a mai napig helytállónak bizonyulnak, így azok módosítása nem vált szükségessé. A fő célkitűzéseken belül egyes célterületek, intézkedések kiemelésre kerültek a jelentkező igények vagy a megmutatkozó szükségletek miatt, egyes intézkedésekhez pedig nem került forrás allokálásra amiatt, hogy más programból finanszírozható a tevékenységek megvalósítása.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

2 Helyzetelemzés

2.1 A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

2.1.1. A térség általános jellemzői, a hely szelleme

A Sárköz-Dunavölgye-Siómente Helyi Közösség a Szekszárd-tolnai kistérség 24 települését és Szekszárd város 898 fős külterületeit fedi le, mint egységes földrajzi, környezeti térséget. A Közösség által lefedett területen 40 710 ember él. A térség településszerkezetileg heterogén, a települések lakosságszáma változó: 12 település 1000 fő alatti, 3 település 4000 fő feletti és itt található Tolna megye legkisebb lakosságszámú települése, Murga is (87 fő).

A természeti értékek, melyek közül az egyik a térséget keletről határoló Duna, valamint az alacsony környezetszennyezés lehetővé teszi az eddig kevésbé kihasznált idegenforgalmi lehetőségek kiaknázását. A térségre jellemző a sokszínű idegenforgalmi kínálat: a vízparti és a vízi turizmus termékei, a borvidékeken a borászat, az ökoturizmus, a vadászat. Emellett már megjelent a kerékpáros és a lovasturizmus is. A Gemenci-erdő a térség egyik legfőbb természeti értéke. A Gemenc az egyik legnagyobb, és az élővilág sokszínűségét tekintve az egyik legváltozatosabb tájegysége a Duna-Dráva Nemzeti Parknak. A Duna utolsó, nagy természetes árterei közé tartozik, Európa egyik legnagyobb természetes ártere, ahol a kiöntések hozták létre a lenyűgöző, unikális ártéri növény és állatvilágot. A XIX. századi vízrendezések ellenére ma is 18 000 ha területet éltet a folyó. Gemenc hazánk mindmáig egyik legjelentősebb vadászterülete.

A térségben nem csupán a vonzó természeti táj kínál látnivalókat a térségbe érkező, átutazó vendégeknek, hanem a (soknemzetiségű) múlt máig megőrzött tárgyi és szellemi emlékei, a különböző kulturális, hagyományőrző, sport (kiemelten lovas) rendezvények, melyek mind-mind alkalmasak a térség iránti érdeklődés felkeltésére.

2.1.2. A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok:

A térség természetföldrajzi szempontból átmeneti területen fekszik, a vizsgált települések öt természetföldrajzi mikrorégióhoz kapcsolódnak:

- ◆ Tolnai Sárköz,
- ◆ Tolnai Hegyhát,
- ◆ Szekszárdi-dombság,
- ◆ Dél-Mezőföld
- ◆ Sárvíz-völgy kistájhoz tartozik.

Nemcsak a dombsági területhez kötődő helységek esetében, hanem más települések életében a Duna, illetve a Sárvíz egykor és ma is meghatározó szerepet játszott/ játszik. A kistérség, a térség gazdag természetes és mesterséges folyó- és állóvizekben, melyek közül a legjelentősebb a térség keleti határvonalát jelentő Duna. A térségben a Duna 3 holtága alakult ki: tolnai-, a bogyzslói és a faddi Duna-holtág. Ezek közül jelenleg a faddi Duna-holtág üdülési szempontból kiemelkedő jelentőségű. A térség másik két fontos felszíni vize a Sió és a Sárvíz.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A terület gazdag tavakban, halastavakban is, kiemelendő a száalkai tórendszer, amely horgászatra, fürdőzésre egyaránt alkalmas.

A kistérség talán legfőbb természeti értéke a Gemenci erdő, amely a Duna-Dráva Nemzeti Park tájegysége és a Duna utolsó, nagy, természetes árterei közé tartozik, egyedülálló növény és állatvilággal. Az ártéri erdőt erdei kisvasúttal, hajóval, gyalogosan és kerékpárral is be lehet járni.

A térség bizonyos területei része az EU ökológiai hálózatának, a NATURA 2000 hálózatnak. Találhatóak a térségben különleges madárvédelmi területek (Gemenc-Báta, Bogyiszló, Decs, Őcsény, Pörboly, Szekszárd) és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek is (Aparhanti sztyepp - Báta; Gemenc - Báta, Bogyiszló, Decs, Fadd, Őcsény, Pörboly, Szekszárd; Geresdi-dombvidék - Bátaszék; Szedresi Ős-Sárvíz - Harc,Kölesd, Medina, Sióagárd, Szedres, Tengelic; Szekszárdi-dombvidék - Szálka, Szekszárd; Tengelici rétek - Tengelic, Tolnai Duna - Fadd).

A térségben 17%-os az erdősültség. A települések között azonban jelentős különbségek mutatkoznak az erdősültség mértékében. A legkisebb arány Sárpilisén található, ahol ez a mutató az 1 százalékot sem éri el és összességében is a legkisebb az erdőterület (17,8 ha); míg Szálkán az arány 63,2 %. Ugyanakkor a legnagyobb erdőterülettel Őcsény rendelkezik 2336,6 ha, mely 32,2 %-os erdősültségnek felel meg.

A napsütéses órák magas száma, a lösztalaj, valamint a lankás domboldalak lehetővé tették a térségben a magas színvonalú szőlő- és bortermelést. A kistérség területén két borvidék található, a Tolnai és a történelmi Szekszárdi borvidék.

2.1.3. A térség demográfiai helyzete

Az országos tendenciához hasonlóan a Szekszárd-tolnai kistérségben is megfigyelhető a népességfogyás. A születésszám és a halandóság tekintetében jelentős eltérés mutatkozik, a halandóság mértéke jelentősen meghaladja a születések számát. A romák esetében a születésszám magasabb az átlagosnál, minden életkori csoportban megemelkedik a roma kisebbség aránya, különösen érezhető lesz ez a fiataloknál, ahol néhány évtized múlva minden ötödik gyermek roma lehet. Kistérségünkben a bevándorlásból származó plusz lakosság nem kompenzálja a természetes szaporodást, hisz esetünkben elvándorlás jellemző, így ez az érték tovább rontja a térség demográfiai helyzetét. Jellemző tendencia az utóbbi években, hogy a városi lakosság egy része a környező falvakba költözött ki, ez a pozitív migrációs különbözet növelhette ezeknek a településeknek a létszámát, míg a községek lakói (elsősorban a fiatalok) a városokba költöznek. A költözés okai a községekből városba költözők szempontjából a több munkalehetőség, míg ellenkező esetben a jóval olcsóbb telek- és házárukban keresendőek. A fent említett folyamatok mellett jelentős probléma, hogy a diplomával rendelkező fiatalok és a jól képzett szakmunkások a közeli nagyvárosokba (Pécs, Székesfehérvár), a fővárosba, illetve nyelvtudás birtokában külföldre távoznak, elsősorban a több munkalehetőség és a magasabb bérezés miatt.

A természetes fogyás tekintetében a térség egyenlege 5 év alatt – 1100. A népesség jelentősen nőtt azonban Szálkán, ami inkább a településre való kiköltözésnek tudható be.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A fogyó népesség mellett komoly probléma a népesség elöregedése, amely a térség versenyképességének, fenntartható fejlődésének gátja lehet. A kistérség lakosságának 25 %-a 59 év feletti. Az elöregedett településeken magas a 60 év feletti lakosság súlya. Kiemelkedően magas értékkel jellemezhető Murga, ahol a lakosság 24 %-a sorolható ebbe a kategóriába. Emellett Bába (77,9 %), Szálka (30,9 %), Sióagárd (26,8 %), Tengelic (25,9 %) és Pörböly (24,9 %) településeken magas az 59 év felettiek aránya. Összesen 14 településen élnek 20 % feletti arányban az 59 év felettiek.

Nem kedvező a helyzet a 14 év alatti korosztály esetében, arányuk mindössze néhány településen haladja meg a 15 %-ot: Alsónyék, Bogyiszló, Fadd, Kölesd, Medina, Ócsény, Sárpilis. A gyermek és fiatalok aránya a kistérség lakosságának 14,5 %-át teszik ki.

2.1.4. Gazdasági környezet

Hátrányos helyzetű települések bemutatása

A Sárköz-Dunavölgye-Siómente Helyi Közösség települései közül 9 található a 240/2006 (IX.30.) Korm.rendelet mellékletében, mint hátrányos helyzetű települések. Alsónyék, Felsőnána és Kistormás társadalmi-gazdasági, infrastrukturális szempontból elmaradott, Bogyiszló, Fácánkert és Fadd az országos átlagot meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések, míg Bába, Murga és Sárpilis mindkét, az előbb felsorolt kategóriába beletartozik. A hátrányos helyzetű településeken élők száma 12121 fő, amely Közösség lakosságának 28%-a. A népességet tekintve a Közösség legnagyobb és legkisebb lélekszámú községe is (Fadd - 4477 fő, csak Bábászék város előzi meg, illetve Murga - 90 fő - egyben Tolna megye legkisebb települése is) ebbe a körbe tartozik. A többi település közül négy (Alsónyék, Fácánkert, Felsőnána és Sárpilis) átlagosan 7-800 fős lélekszámú, Kistormáson 370-en laknak, míg Bába (1873) és Bogyiszló (2361) nagyobb településnek számítanak. A népesség utóbbi öt évben történt változásait vizsgálva kiemelkedik Fácánkert, ahol majdnem 10 %-os csökkenés volt, de 5%-os a negatív előjelű változás Bábán, Felsőnánán és Kistormáson is. Faddon és Murgán stagnálás tapasztalható demográfiai szempontból, növekedés egyedül Sárpilisen volt. A népesség elöregedése Murgán a legszembetűnőbb, ahol a lakosság több mint negyede hatvan év feletti, de magas az idősek aránya Bábán és Sárpilisen is. Biztató azonban, hogy a 14 éven aluliak a kistérség átlagánál magasabb arányban vannak jelen Alsónyéken, Bogyiszlón, Faddon, Felsőnánán és Sárpilisen. A roma lakosság aránya magas (25-30%) Bábán, Faddon, Sárpilisen és Bogyiszlón, ráadásul nagy részük hátrányos helyzetű. Faddon található a kistérség egyetlen emberi lakhatásra alkalmatlan telepszerű lakókörnyezete.

A kilenc község közül öt (Bába, Bogyiszló, Fácánkert, Felsőnána és Murga) zsáktelepülés, vasúton pedig csak három települést (Alsónyék, Fácánkert, Sárpilis) lehet megközelíteni. A magas munkanélküliséggel sújtott községekben átlagosan 11-12% körül alakul a munkanélküliségi ráta, kiemelkedik azonban Bába és Murga (19% és 17%).

Az infrastrukturális hiányosságok közül kiemelendő, hogy Alsónyéken, Felsőnánán, Kistormáson (már épül) és Murgán nincs kiépített szennyvízcsatorna rendszer.

Foglalkoztatottság

A Helyi Közösség településein a lakosság 37%-a rendelkezik munkával, a térségben a munkaképes korúak aránya a teljes lakossághoz viszonyítva 61%. Jelenleg térségünkben a mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás jellegű ágazat a legnagyobb foglalkoztató, majd a kereskedelem, javítás (5. sz. melléklet). A foglalkoztatottak aránya szerinti gazdasági szerkezet változását a mezőgazdaság súlyának csökkenése jellemzi; az iparban foglalkoztatottak kismértékű növekedése és nagyobb arányban a terciálizálódás jellemezte.

Több településen a mezőgazdaság és egy községben a közszféra szerepel, mint legnagyobb foglalkoztató. A foglalkoztatók üzemméret szerinti csoportosításában szembetűnik, hogy a legfeljebb 9 főt alkalmazó mikrovállalkozások aránya 71 %-os, a maradék 29 %-ot a 10-250 főt alkalmazó vállalkozások alkotják. 250 főt meghaladó létszámot foglalkoztató cég nincs a Sárköz-Dunavölgye-Siómente Helyi Közösség területén (6. sz. melléklet). A munkahelyek szempontjából jelentős a kistérség két városa Szekszárd és Tolna szerepe is, emellett Paks város sem hagyható figyelmen kívül.

A munkaerő iskolai végzettségét tekintve 31%-a csak 8 általános ill. annál alacsonyabb végzettséggel rendelkezik. Ez leginkább a kistelepüléseken a mezőgazdaságban dolgozókra jellemző. A munkavállalók 29%-a rendelkezik szakmai oklevéllel, 27%-a pedig érettségivel, míg a felsőfokú végzettségűek aránya a foglalkoztatottak körében 13 %. A kisebb lélekszámú, jobbára mezőgazdasági adottságú településeken magasabb az alacsony iskolázottságúak aránya.

A munkanélküliek iskolai végzettségét vizsgálva az alapvégzettségűeket sújtja legnagyobb mértékben a munkanélküliség, ráadásul jellemzően tartósan. A romák az alacsony iskolai végzettség és a magas munkanélküliség tekintetében felülreprezentáltak, de megtalálható a megfelelő tudással rendelkező értelmiségi réteg. A cigányság lélekszáma Magyarországon folyamatosan nő, 2050-re a cigány munkaképes korúak (15-64 évesek) száma a mai 4 %-ról 16 százalékra nőhet meg, vagyis minden hatodik potenciális munkavállaló roma lesz, így hosszú távon még fontosabb lesz a cigány kultúra megismertetése, a romák integrálódása a társadalomba. A Helyi Közösség településein munkanélküliség csökkent az elmúlt évekhez képest, átlagosan 8,9%-os (2007. december 31.), amely jobb a megyei, de kedvezőtlenebb az országos átlagnál. Hét települést sújt átlag feletti munkanélküliség, kiemelkedően Bátát és Murgát (19, illetve 17%), hat településen alacsony ez az arány, (Szálka van a legkedvezőbb helyzetben – 3,5%) a többi településen pedig az átlaghoz közelít.

A foglalkoztatókra, vállalkozásokra vonatkozó felmérés a települések jelentősebb foglalkoztatóinak bevonásával készült, nem teljeskörű adatgyűjtés eredménye. A 7. sz. melléklet táblázatai további információkkal szolgálnak a témakört illetően.

A térség infrastrukturális adottságai

A Sárköz-Dunavölgye-Siómente Helyi Közösséget érintő legfontosabb szárazföldi útvonal, a Barcsot (a határt) és Pécsét Budapesttel összekötő 6. számú főútvonal, mely nemzetközi jelentőségű. A térségben található az M9-es autópálya, amely a Szent László híd révén összeköttetést biztosít az Alfölddel. Tapasztalatok azt mutatják, hogy a híd gazdaságélénkítő, illetve korridor szerepe egyelőre minimális. Nagy forgalmat bonyolítanak a kétszámjegyű utak is, az 55-ös számú

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

út Bajával, az 56-os Moháccsal, a 63-as Székesfehérvárral, míg a 65-ös Siófokkal, azaz a Balatonnal köti össze a térséget. A térség belső közlekedési kapcsolataiban az úthálózat korszerűtlensége, sok esetben a funkcionális kapcsolatokat erősíthető bekötő és összekötő utak hiánya jellemző. A Község területén négy zsáktelepülés található. A főbb útvonalak burkolata az elmúlt időszakban történt felújítások kapcsán jónak mondható, az alacsonyabb rendű utak rosszabb állapotúak. Az önkormányzati belterületi utak 95%-ban kiépítettek, állapotuk változó, felújításuk, karbantartásuk igénye valamennyi településen megfogalmazódott. A külterületi utak állapota általában mindenütt rossz, elhanyagolt. A tömegközlekedés összességében megfelelő, a zsáktelepüléseken, ill. a térség peremtelepüléseiről azonban nehézkes a térségközpont, Szekszárd elérhetősége, főleg a tanítási szünetekben, munkaszüneti napokon. Vasúton a Község településeinek kevesebb, mint felét lehet megközelíteni, a vonalak műszaki állapota felújításra szorul. A vízi közlekedés a Dunán valósul meg, mely a térséget keletről határolja. Dunai (teher) kikötővel két település rendelkezik, jelenleg egyik sem alkalmas személyforgalom fogadására, viszont hajlandóság van személykikötő kialakítására. A Sió és Sárköz gazdasági jelentősége jelenleg elhanyagolható. A Sió megfelelő vízállásnál, a kikötők fejlesztésével alkalmas lehet a túrahajózásra. A kistérség gazdag a természetes és mesterséges állóvizekben, a dunai holtágak több helyen ideális feltételeket nyújtanak a vízparti üdüléshez, a vízi sportokhoz. A Község területén nem található kijelölt kerékpárút. Őcsényben található az ország második legnagyobb sportrepülőtere, ahol lehetőség van motoros és vitorlázó repülésre, ejtőernyőzésre, hőlégballonozásra és egyéb ügyességi sportokra. A vezetékes ivóvízhálózat szinte teljesen kiépített a térségben, a szennyvízhálózat a települések 13%-án hiányzik (Felsőnána, Kéty, Murga). A bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés nem megoldott, több településen problémát jelent a nagy esőzések alkalmával. Vezetékes és mobilhálózat szinte minden, szélessávú internet minden településen elérhető. Komposztáló szigetek csak néhány településen vannak, szelektív hulladékgyűjtők minden településen megtalálhatóak. A turizmus számára fontos horgászati és vadászati infrastruktúrával a települések egyharmada rendelkezik, ám nagy részük kezdetleges, nem megfelelően kialakított, ill. a meglévők jelentős fejlesztésre szorulnak. Lovas sportokra alkalmas infrastruktúra négy településen található, lovagoltatással két településen foglalkoznak. A parkok, játszóterek felújítandók.

A települési infrastruktúra főbb jellemzőit a 8. sz. melléklet kimutatásai szemléltetik

2.1.5. Társadalmi környezet:

A térség jelentősebb non-profit szervezeteinek jellemzése (9. sz. melléklet)

- A Helyi Község 24 települése közül egyedül Murgán nincs civil aktivitás és szervezet, legalábbis bejegyzett szervezet nem található.
- Az 1000 fő alatti településeken jellemzően 2-3 civil szervezet található. Ezt magyarázhatja
 - a helyi lakosság önszerveződő képességének gyengesége vagy informális közösségek működése,

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

- másrészt, hogy a településen működő 1-2 szervezet egyesíti az aktív embereket, és az egész településre ható tevékenységet folytat.
- A térség jellemző szervezeti formái az egyesület és az alapítvány. A településeken több közalapítványt is találunk, melyeket pénzügyi források bővítésére, pályázási esélyek növelésére hoznak létre. Ezek vagy a gyermekek, iskolások támogatását tűzték ki célként vagy a település fejlesztésében, értékmegőrzésében tevékenykednek.
- A szervezetek több, mint felére 3 tevékenység jellemző, a sport, a szabadidő és a kultúra. A sporttal és a szabadidő hasznos eltöltésével foglalkozó szervezetek a szféra harmadát teszik ki, majdnem minden településen találunk ilyeneket. Jelentős számban találhatók a kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek, melyek a települések gazdag történelmi hagyományával és sokszínű nemzetiségeivel is magyarázhatók. A kistelepülésekre a helyi társadalom életét, fejlődését elősegítő, a hagyományok és a nemzetiségi összetartozást erősítő civil szervezetek a jellemzőek. Civil szervezetként tevékenykedő polgárőrség 8 településen van. A kiemelten a települések fejlesztéséért tevékenykedő szervezetek aránya 9%, de sokhelyütt a hagyományőrző vagy a nyugdíjas szervezetek látnak el faluszépítő, közösségi programszervező tevékenységet is.
- A civil szervezetek foglalkoztatóként is megjelenhetnek, annak ellenére, hogy a non-profit szervezetek kritériumai között ott szerepel az önkéntesség fogalma. Az önkéntes tevékenység a társadalmi szolidaritás egyik legnemesebb megnyilvánulási formája, amely szorosan összeforrt az aktív civil társadalom eszméjével. Komoly kohéziós erőt biztosít az összetartó társadalom kialakításához is. A közérdekű önkénteseket fogadó civil szervezetek regisztrációs listáján egyedülként csak a Tengelic-Szőlőhegyi Nyugdíjasok Érdekszövetségét találjuk. A települések egy részén a civil szervezetek biztosítják a fejlődés, fejlesztés lehetőségét. Főleg a kistelepüléseken az önkormányzatok szűkös anyagi lehetősége és korlátozott humánkapacitása kevésbé teszi lehetővé a kulturális, faluszépítő, turisztikai és egyéb fejlesztéseket. A civil szervezetek azonban olyan tudásbázist és humán kapacitást összpontosítanak egy-egy témára, mely lehetővé teszi sikeres projektek hosszú távú megvalósítását.

2.2 A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A Sárköz-Dunavölgye-Siómente LEADER HACS elnöksége 9 tagú, ebből 3-3 tag képviseli a vállalkozói, a civil- és a közszférát. Tagsága 54-ről 50-re csökkent kilépések miatt, de folyamatban van újabb tagok belépése. A HACS az új tervezésnél nagy hangsúlyt fektetett a civil és vállalkozói szektorra, az érintettek véleményére, már a felülvizsgálati szakasz előtt folyamatosan konzultált lehetséges projektekről a térség vállalkozóival, gazdasági szereplőivel. A civil szektor külön megkeresést kapott a projektötlet gyűjtés során.

A helyi termékek népszerűsítése, felkarolása során szorosan együttműködünk az Ifjúsági Unió "Ne légy birka!" programjával és az IFU kezdeményezésében indult Helyi termék piac

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

népszerűsítésével, valamint annak továbbfejlesztett saját arculatra kialakított változatával. Ifjúsági projektekben erősödött az együttműködés a POLIP Ifjúsági Irodával, valamint az Észak-Borsodi Leader Unió Egyesülettel, amely Leader szervezet kiemelkedő teljesítményt nyújt Ifjúsági projektek lebonyolítása témában.

Szakmai kapcsolatot létesítettünk a Mobilitás Ifjúsági irodával, a tervezett ifjúsági kezdeményezéseink sikere érdekében. A továbbiakban az IKSZT címbirtokosok részére vidékfejlesztés és ifjúsági kezdeményezések témakörökben rendszeresen tartunk tájékoztató napokat, fórumokat.

A vállalkozásokat magába tömörítő Ipartestület képzések, szakmai képzések, hiányszakmák témában működik együtt egyesületünkkel.

Számos országos kezdeményezéssel találtuk meg az összhangot elképzeléseinkben, úgy mint a Tudatos Vásárlók Egyesülete által képviselt Községi mezőgazdaság és permakultúrák gazdálkodás témájában, szatyor-közösségek működtetésének témakörében, a Gaia Vidékfejlesztési Alapítvány és a Gyűrűfűért Egyesület szoros együttműködésében az ökofalvak, ökoporták, ökotudatosság szemléletének terjesztésében. Felvettük a kapcsolatot az országban már több helyen sikerrel működő termelői paicok szervezőivel, és közös rendezvény létrehozását tervezzük megvalósítani.

A dél-dunántúli régióban működő HACS szervezetekkel rendszeres régiós találkozók alkalmával is, és ezen felül is szoros szakmai kapcsolatot tartunk fenn, ezen belül is kiemelten a megyei HACS szervezetekkel. A napi szintű működési problémáktól kezdve a stratégiai tervezésig, közös programokig keressük közösen a megoldást.

2.3 A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése

Az ÚMVP III. tengely 1. körében Falumegújítás jogcímén 8 db pályázó nyert támogatást összesen 70.148.119.- Ft összegben, amelyből a települések játszótereiket újították fel, szabaddőparkot, pihenőhelyet létesítettek, épületfelújítást végeztek.

Vidéki örökség jogcímen 6 pályázó nyert támogatást 64.816.204.- Ft összegben helyi védettségű épületek felújítására, templomok és környezetük felújítására, helyi jelentőségű park és épületek felújítására.

A mikrovállalkozások fejlesztése jogcímen belül 11 vállalkozás kapott támogatást különböző területekre, így asztalosüzem eszközbeszerzésére csakúgy, mint fazekasműhely fejlesztésére. A teljes támogatás 106.236.970.- Ft, amely jelentős fejlesztést és munkahelyteremtést generál.

A turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímen 3 pályázó nyert támogatást 95.717.182.- Ft összegben, ebből csónakkikötő, borturizmushoz kapcsolódó vendégház és gyermek-és ifjúsági tábor létesül, emelve a térség turisztikai kínálati színvonalát.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

LEADER jogcímen belül:

A „Vonzerők és látványosságok fejlesztése a felfedezhető térségért” fő prioritáson belül „A térség turisztikai kínálatának megismerhetőségét szolgáló tevékenységek és programok támogatása” intézkedésre 2 db támogatási igény érkezett be, ebből 1 db visszavonásra került. A nyertes projekt keretében turisztikai információrendszer kerül kialakításra egységes táblarendszer formájában és digitális változatban 1.072.500.- Ft támogatási összeg elnyerésével.

A „Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése” fő prioritáson belül a „Helyi termékek térségén belüli és kívüli értékesítését, bemutathatóságát szolgáló tevékenységek” intézkedésen belül megfogalmazott térségi termék-és szolgáltatásjegyzék kialakítására nem érkezett be támogatási igény. Ez a tény azt jelenti a tervezők számára, hogy ugyan a termék-és szolgáltatáskatalógus szükséges lenne a térség szereplői számára, annak létrehozása komplex feladat, nemcsak létrehozni, hanem folyamatosan frissíteni szükséges, ezért annak megoldására másik utat választ.

A „Térségi és települési együttműködési háló fejlesztése” fő prioritáson belül a Közbiztonsági tevékenység térségi szintű szervezése” intézkedésen belül csaknem az egész térséget lefedő térfigyelő kamerarendszer kiépítésére és bővítésére érkezett be igény, amely térfigyelő kamerarendszerek használatával a lakosság biztonságérzete mind a személyi, mind a vagyoni ill. közlekedésbiztonsági szempontból megnő. A célterületre összesen 38.518.399.- Ft került megítélésre.

A települések hagyományait bemutató programok célterületen belül jórészt falunapi rendezvények kerültek támogatásra 5.420.527.-Ft összegben, amely rendezvények hűen tükrözik eleink népviseletét, táncait, ételeit, a rendezvények közösségformáló ereje kimagasló a kistelepülések életében.

Több olyan célterület került kiírásra, amelyben nem egyértelműen fogalmazódtak meg az elszámolható költségek, így a pályázatok nagy részét el kellett utasítani. Ezek a körülmények körültekintésre intik a tervezőket, mind az igények, mind a lehetőségek tökéletes összhangjának megteremtése szempontjából.

Az ÚMVP III. tengely 2. körében Falumegújítás jogcímén 7 db pályázó nyert támogatást összesen 34.762.149.- Ft összegben, amelyből a települések játszótereiket újították fel, zöldfelületet, pihenőhelyet létesítettek, ravatalozó épületfelújítást végeztek el.

Vidéki örökség jogcímen 4 pályázó nyert támogatást 27.535.500.- Ft összegben elsősorban református éskatolikus templomok és környezetük felújítására.

A mikrovállalkozások fejlesztése jogcímen belül csupán 2 vállalkozás felelt meg a követelményeknek és kapott támogatást különböző területekre, egy kereskedelmi üzlet felújítására, valamint egy autószerelőműhely eszközbeszerzésére irányulnak. A teljes támogatás 7.286.240.- Ft.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcímen 3 pályázó nyert támogatást 25.566.256.- Ft összegben, ebből vendégházak és turistaház létesítése, azok komfortfokozatának növelése valósul meg emelve a térség turisztikai kínálati színvonalát.

A Leader II. körben kifejezetten sikeres célterületek kerültek kiírásra, a nyerési arány 98 %-os volt. Zöldút témakörben 4 kérelem részesült támogatásban 10.551.408.- Ft összegben. A kezdeményezést mindenképpen folytatni kívánjuk, mivel a teljes térség környezettudatos szemléletformálására, valamint kapcsolódó szolgáltatások (falusi turizmus, helyi termék, sport) kiépítését generálja.

Térségi nagyrendezvény témakörben 8 jelentős nagyságú és kiemelkedő színvonalú, a térség bemutathatóságát is elősegítő rendezvény került támogatásra 16.083.416 Ft összegben.

Három vállalkozásfejlesztő célterületen belül a Helyi termékek piacra jutása címen 3 kérelem 9.016.687.- Ft, a Helyi vállalkozások működését segítő feltételek kialakítása címen 7 kérelem 42.988.721.- Ft, a Vállalkozások kísértékű eszközfejlesztése címen 21 kérelem 15.596.456.- Ft összegben részesült támogatásban.

Helyi örökség megőrzése témakörében a tárgyi örökség védelmére 10 pályázó kapott 26.101.295.- Ft támogatást, míg szellemi örökség megőrzésére (kiadványok) 8 pályázó 14.317.584.- Ft-ot.

Térfigyelő kamerarendszer kiépítésére 1 pályázó, de ezen a célterületen polgárőr szervezetek eszközbeszerzésére további 5 pályázó nyert támogatást összesen 10.653.466.- Ft összegben.

Közösségfejlesztő programokra, falunapokra, közösségi együttműködésekre 12 nyertes projektet tudtunk támogatni 14.971.690.- Ft összegben.

Rendkívül népszerű volt a civil szervezetek számára kiírt Községi terek, klubhelyiségek kialakítása célterületünk, amelyre 12 pályázó nyert 38.860.091.- Ft támogatást.

A gazdaságfejlesztő források kihelyezésére szükséges a hangsúlyt helyezni a Leader III. körben.

2.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

A globális gazdasági környezetben minden gazdasági szereplőnek szembe kell néznie a világban zajló folyamatokkal, kihívásokkal. Ezek a globális kihívások az ivóvízminősége és vízkészletek nagysága, az energiaellátás biztonsága, az élelmiszerellátás biztonsága, a környezeti fenntarthatóság és biodiverzitás biztosítása, a demográfiai válság és a népesedési trendek alakulása, a globalizáció hatásai és a lokalizáció, társadalmi és térbeli egyenlőtlenségek, átalakuló város- vidék kapcsolat, az információ és a tudásalapú társadalom térhódítása.

A HVS felülvizsgálatát indokolják a helyi, hazai és globális gazdasági és társadalmi környezetben bekövetkezett folyamatok, változások, valamint a HVS végrehajtásának előrehaladása és a HVS által a felülvizsgálatig elért eredmények. A HVS felülvizsgálat célja, hogy az említett változásokra a HVS adekvált válaszokat tudjon adni.

Az új kihívásokra adandó új válaszokra, vagy a továbbra is fennálló problémákra való hangsúlyosabb odafigyelés a célja az intézkedések átfogalmazásának vagy újakkal való helyettesítésének és a hozzájuk kapcsolódó forrásallokáció felülvizsgálatának, átalakításának.

A helyzetelemzés képezi a stratégia jövőképe, főbb célkitűzéseinek és intézkedéseinek alapját, ezért, ahogy a stratégia a kialakításakor is, most is a helyzetfeltárást végeztünk; a statisztikai adatok

frissítésével, a tendenciák felülvizsgálatával és a térségben bekövetkezett gazdasági-, társadalmi változások helyzetelemzésbe történő adaptálásával.

A stratégiai megalkotása óta eltelt időszakban felmerült, vagy az azóta sem realizálódott projektötleteket, közös térségi célokat figyelembe véve szükséges a célkitűzések, intézkedések újrafogalmazása, a HPME-k/célterületek összevonása, megszüntetése, kiegészítése.

2.5 SWOT elemzés

Az Erősségek-Gyengeségek-Lehetőségek-Fenyegetések megfogalmazása, elemzése.

Erősségek	Gyengeségek
- A térség természeti adottságai kedveznek a falusi, a szabadidős és vízi turizmusnak, - A térség adottságai kiváló mezőgazdasági feltételeket teremtenek, hagyománya van a háztáji gazdálkodásnak - Helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések - Gazdag helyi történelem és hagyományok, rendezvények - Nagyobb város is a helyi akciócsoport területén belül található	- A térség természeti adottságainak kiaknázására nem elegendő turisztikai infrastruktúra, helyi tudásszint - A helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések elszigeteltek, az összefogás nem jellemző - A fenntartható, környezetbarát gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok hiánya - Együttműködés hiánya a lehetséges partnerek között - Tőkehiány - Beszűkült jövedelemszerzési lehetőségek - Forráshiány - Gyenge finanszírozási háttér
Lehetőségek	Fenyegetések
- Támogatott vidékfejlesztési és területfejlesztési beruházások - A térségben elindult, tervezett hagyományerősítő kezdeményezések, rendezvények, civil összefogás - A térség településein jellemző növekvő tendenciájú ifjúsági munka, kezdeményezések - Növekvő belső piaci igények a helyi előállítású élelmiszerekre -	- A LEADER pályázatokkal kapcsolatos csökkenő pályázói aktivitás - A hátrányos helyzet újratermelődése - A fiatalok elvándorlása a térségből folytatódik - A biodiverzitás csökkenése - Földterületek termelésből való kiesése (gazdálkodók felhagynak a termeléssel, nincs gazdaságátadás), illetve az intenzív gazdálkodás káros természeti hatásai

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Legfontosabb probléma: Nehéz a munkahelyteremtés, magas a munkanélküliség. A fiatalok elvándorolnak, a népesség elöregszik. A szennyvízhálózat, illetve a bel- és külterületi vízelvezetés hiánya sok gondot okoz. A zsáktelepüléseken a közösségi közlekedés minősége probléma. Vasúton csak a települések fele közelíthető meg. A belterületi utak, járdák nagy része felújításra szorul, a külterületi utak állapota rossz. Több településen magas a hátrányos helyzetű lakosság (főleg a romák) aránya. A Község területén nincs kerékpárút. A térség beruházásai nem innovatívak. Alacsony a megújuló energiák használati aránya. A térség turisztikai vonzerői kihasználatlanok.

Legfontosabb lehetőség: A természeti környezet alkalmassá teszi a területet a turisztikai fejlesztésekre. A jó minőségű termőföldek miatt a mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése, a termelés és az értékesítés összehangolása, a helyi jelleg kialakítása kitörési pont lehet. Iparterületek kialakításával vállalkozások letelepedését lehetne szorgalmazni, új munkahelyek létesülhetnének, így a fiatalok elvándorlása megállítható lenne. Községi szempontból fontos lenne sportpályák, centrumok kialakítása. A civil szervezetek sokszínűek.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

3.1 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

Hosszú távú célunk: Hagyományaira, értékeire büszke, felelős gondolkodással megújulni és gyarapodni képes, nyitott közösség megteremtése a térségben.

2020-ra a helyi adottságokra épülő élelmiszerek előállítása helyi munkaerő alkalmazásával történjen, amivel a térség belső gazdasági integrációs szintje és függetlensége erősödik, a térség természeti adottságaira és hagyományaira épülő fejlesztésekkel elindul a saját erőforrásokra alapuló potenciálok felhasználása, megvalósul az összefogás civil-, vállalkozói és közszféra szereplői között.

A térségi fenntarthatóság elvének érvényesülése érdekében a belső erőforrásokat fókuszba helyező helyi gazdaságfejlesztés nemcsak az adott térségnek kedvező, mert stabilitást, esetleg fejlődési lehetőséget kínál, hanem a térségen kívül is jótékony hatásokkal jár. Csökkennek általa a térség határain túl jelentkező környezet- és társadalomterheléssel járó utazási, szállítási, szennyezőanyag-kibocsátási igények.

A gazdaság helyi viszonyainak újraszervezésében alkalmazható a vállalkozásösztönzés, a vállalkozások közötti együttműködés, a lakosság vásárlói tudatosságának erősítése, a közvetlen termelői-fogyasztói kapcsolatok elősegítése, továbbá közösségszervezési akciók, annak tudatosítására, hogy az emberek maguk is sokat tehetnek saját környezetük gazdasági talpra állításáért. Kifejezett cél, hogy az adott gazdasági tevékenység eredményei helyben hasznosuljanak, akár mint megvásárolható termék, elérhető szolgáltatás, vagy mint munkahely és jövedelem.

A helyi vállalkozások elegendő tőke, és megfelelő vállalkozói ismeretek hiányában önállóan nem piacképesek; összefogásra, hálózatosodásra van szükség a verseny- és érdekérvényesítő képességük javítása érdekében. A helyi adottságokat kihasználva, a piaci igényekhez igazodó, fenntartható projektekkel létrehozott munkahelyek helyben tarthatják a szakképzett munkaerőt, amely újabb vállalkozásokat vonz a térségbe és tovább serkenti a gazdasági növekedést. Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására, oktatási és foglalkoztatási programok indításával, melyek hozzájárulnak az inaktív népesség arányának csökkentéséhez.

Törekszünk arra, hogy a vidék népességmegőrző szerepét megőrizzük a fiatalok, az ifjúság helyben tartásával, ifjúsági programok kapcsán bevonjuk a fiatalokat a helyi tervezési folyamatokba.

Hangsúlyt fektetünk a sokszínű természeti- és hagyományos épített környezet megővésére a helyi emberek életkörülményeinek javításán keresztül, illetve az öko-, falusi- és egészségturizmus fellendítése érdekében komplex turisztikai programcsomagokat alakítunk ki.

Célunk az egészséges, élhető vidék megteremtése, amely képes felvenni a versenyt az urbánus térségekkel a hagyományos falusi életforma megőrzése mellett.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

3.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

Néhány évtizeddel ezelőtt vidéken az emberek élelmiszer-szükségletük jelentős részét maguk állították elő. Ez a helyi piac helyi mezőgazdasági termelőket, kézműves mestereket, kisiparosokat, kereskedőket igényelt, így biztosította a foglalkoztatást. Ezzel szemben ma helyben is többnyire külső, globális meghatározottság érvényesül. A „helyi piac” egyre kevesebb vállalkozást tart el. A helyi termelők, vállalkozók termékeiket nagyrészt településükön, térségükön kívül értékesítik, a helyi piacon jellemzően a máshonnan – gyakran igen távolról – szállított áruk forognak. Ennek egyszerre oka és következménye, hogy sok, ún. „hátrányos helyzetű”, leszakadó településen szinte eltűnt a helyi gazdaság, csak néhány vállalkozásra, boltra korlátozódik, miközben sok ember munkajövedelem nélkül él, ennek következtében fogyasztása alacsony. Napjainkban helyben gyakran nem kapcsolódik össze a helyi gazdaságot működtető fogyasztás és a termelés. Pedig a „piac” nem egy külső, tőlünk független dolog, hanem vásárlásunkkal, megrendeléseinkkel mi magunk is a „piac” aktív szereplői vagyunk.

További fontos momentum, hogy a helyi gazdaság által kibocsátott termékek, szolgáltatások megjelenhetnek külső piacokon is, de elsődleges céljuk a helyi piac keresletének kielégítése.

A tervezés során megállapítást nyert, hogy a térségben számos helyi termék, egyedi turisztikai érték található. Ezek fel- és kihasználására irányuló tevékenységek integrálása nagymértékben növeli az elért eredményeket. Ezen belül szeretnénk olyan fejlesztéseket ösztönözni, melyek a meglévő helyi alapanyagok, termékek innovatív feldolgozására irányuló fejlesztéseket tartalmaznak, elősegítve ezáltal a térségi innovációs potenciál erősödését.

Programunk innovativitása elsősorban nem új dolgok létrehozására irányul, hanem a meglévő, a helyi értékek, a helyi alapanyagok, a helyi gazdálkodási módok és a helyi hagyományok, örökség újszerű, modellszerű megvalósítására. (kísérleti, innovatív jelleggel).

A program fontos szerepet tölt be a helyi társadalom kohéziójának erősítésében. A tervezett intézkedések között szerepelnek képzési és közösségfejlesztési programok, melyek szerepet játszanak a helyi lakosság aktivizálásában, a fejlesztésekbe való bevonására. Emellett olyan célokat is szolgálnak, mely a térség környezeti fenntarthatóságát segítik elő, másrészt pedig a térségi közösségi tudat, identitás kialakítását erősítik. A további működés során is minden alulról jövő kezdeményezést szeretnénk felkarolni, és amennyiben lehetőségünk nyílik rá támogatni.

A vidéki települések népességmegtartó szerepének egyik eszköze a fiatalok, az ifjúsági korosztály helyben tartása. Fontos lépés a fiatalság bevonása a település jövőjének tervezésébe, ezzel elérhető az identitástudat erősítése, ezen társadalmi retteg aktiválása a közösségi élet területén.

A térségben főként munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok – romák, nők, fiatalok – programban való részvétele és ezen keresztül esélyeik javítása alapvető szempont. A stratégia valamennyi prioritása tartalmazza a hátrányos helyzetű csoportok, kiemelten a romák számára nyújtott lehetőségeket. Az általános célok megvalósulásával új munkahelyek, kiegészítő munkalehetőségek és meglévők válnak hosszabb távon biztosítottabbá, aminek hatására e csoportok számára is optimálisabb vidéki élettér teremthető.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

A fenntarthatóság 3 alappillére a gazdaság fenntartható működése, a társadalmi viszonyok rugalmas és önkorrekcióra képes formáinak megvalósítása, az öngondoskodás képességének erősítése. A természeti – táji értékek, valamint az épített kulturális örökség megőrzése a program jövője, létjogosultsága szempontjából elsődleges fontosságú: erre szerveződik a helyi gazdaság és szolgáltatások. A jövőorientált, szemléletében megújuló helyi társadalom és a helyi környezet megőrzése a versenyképesség és intézményi fenntarthatóság záloga is egyben.

A térségben lévő településeken elsősorban a mezőgazdaság és a környezeti adottságból eredő tájképre épülő turizmus fejlesztése jöhet szóba, mint fejlődést indukáló erő. Mivel a települések többnyire azonos térségi jellemzőkkel rendelkeznek, ezért közös munkával kell kialakítani és meghatározni a lakható és idegenforgalmi szempontból vonzó településképet, arculatot.

A gazdaságfejlesztésben a már működő tradicionális gazdaságokra épülő kis- és középvállalkozások növekedési lehetőségeinek megteremtésére alapozott program szintén hozzájárulhat a célok között szereplő munkanélküliség és térségi megítélés helyzetének javításában. A jövőben ezek a szereplők szolgáltatásaik fejlesztésével jelentősen hozzájárulhatnak a térségi turizmus hozzáadott értékének növekedéséhez.

Olyan intézkedéseket kell hozni, amiben kihasználhatóak a szereplők szomszédsága, az egymással való kooperáció, az ágazati specializáció és erősíteni kell a társadalmi, kulturális identitást, amely elősegíti a gazdasági szereplők közötti bizalom kialakulását.

A térség arculatának és az életminőség javítása komplex átfogó terv alapján valósulhat meg. A hatékony megvalósítás érdekében az önkormányzatok és a civil szervezetekkel való együttműködést és kommunikációt formálissá kell. A kedvező kép kialakítását azonban a helyi lakosok térségről alkotott értékítélete is jelentősen befolyásolja. Számukra a mindennapi életkörülményeik és közérzetük javulása a fontos, ezt kell javítani a közintézmények szolgáltatásainak fejlesztésével és az identitástudatot erősítő szabadidős közösségi programok szervezésével.

3.3 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

A Főbb célkitűzések a Jövőképben már utalás szintjén megjelennek és a térségben lévő főbb kihívásokra adott válaszokat általánosan fogalmazzák meg.

I. fő célkitűzés: Vonzerők és látványosságok fejlesztése a felfedezhető térségért.

A térségben számos turisztikai vonzerő és látványosság található, amely alkalmassá teszi a területet a turisztikai fejlesztésekre. A térség vonzerőire és látványosságaihoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésével, illetve kialakításával kell az érintett településeket turisztikailag vonzóbbá tenni, ezáltal gazdaságilag felértékelni. Emellett a meglévő adottságok fejlesztésével, új látványosságok kialakításával tovább növelhető a térség turisztikai vonzereje.

A célkitűzésen belül két intézkedés kerül megfogalmazásra, egyrészt a turisztikai vonzerők és látványosságok kiaknázására épülő turisztikai szálláshelyek létesítésének ösztönzése, kapcsolódó turisztikai szolgáltatások kialakítása, azok összekötése a Leader szervezeten keresztül, ezáltal az elszórtan jelenlévő kínálati elemek egységet képeznek, bemutatathatóságuk növeli a térség látogatottságát. Emellett a térséget bemutató - kulturális, természeti értékeit népszerűsítő, helyi

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

termékekre vagy hagyományokra épülő- rendezvények megtartását ösztönzi a fenntartható fejlődés keretein belül.

II. fő célkitűzés: Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése.

A térségben számos olyan vállalkozás van, aki helyi termékeket állít elő, a helyben megtermelt alapanyagokból állít elő különböző fogyasztási cikkeket. A térségben a természeti adottságok alkalmasak magas szintű mezőgazdasági termékek előállítására. A helyi vállalkozásokban tapasztalhatóan magas a hajlandóság a megtermelt alapanyagok feldolgozására, azonban a mikrovállalkozások jelentős része tőkehiánnyal és fenntartási nehézségekkel küszködik.

A célkitűzés intézkedési ösztönzi a helyi vállalkozásokat erőforrásaik kihasználására, a helyi termelés hatékonyságának növelésére, szemléletformáló eszközöket alkalmaz a helyi termékek fogyasztásának ösztönzésére, ezzel hozzájárul a térség értékteremtő funkciójához, a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez, munkahelyek teremtéséhez, illetve megtartásához. A célterületen belül meghirdetésre kerülő intézkedés a helyi termékek térségén belüli és kívüli értékesítését, bemutathatóságát szolgáló tevékenységeket támogatja, a piacra jutást támogatja, kereskedelmi hálózatosodást szorgalmaz, bemutató porták, bemutató gazdaságok létrehozását, termelői paicok létesítését ösztönzi. A gazdaságfejlesztés keretében a helyi hagyományos mesterségek vállalkozásalapú fejlesztése és az akciócsoporthoz jellemző kézműipari tevékenységek fejlesztése megjelenik célként. Másrészt komplex projekt keretében a termelési feltételek kialakítását, a helyben termelt termékek feldolgozottsági szintjének növelését célozza képzési lehetőségekkel bővítve. A célkitűzés keretében kerül megfogalmazásra a vállalkozások eszközfejlesztése, valamint komplex telephelyfejlesztése is.

III. fő célkitűzés: A helyi örökség jövőorientált megőrzése és fejlesztése.

A térség települései a soknemzetiségű múlt miatt sokszínű kulturális és tárgyi és főként az idősebb korosztály emlékeiben élő szellemi emlékekben gazdagok. A természeti és kulturális értékek, a tárgyi és szellemi emlékek, örökségek megőrzése, megóvása komoly feladatot ró a településekre és civil közösségekre. A felhalmozott értékek bemutathatósága a tárgyi és a szellemi örökség őrzését, ápolását célozza.

A célkitűzés intézkedése a tárgyi örökség (épített, kulturális, népművészeti érték) megóvására, restaurálására, felújítására irányul kizárólag azon az egy településen, amely nagyságánál fogva a III. tengely Vidéki örökség jogcímeire nem volt jogosult kérelmet benyújtani.

IV. fő célkitűzés: Környezettudatos jövő megalapozása lakókörnyezet fejlesztésével és a megújuló energia használata.

A célkitűzés alapvetően a környezettudatos gondolkodásmód szemlélet elterjesztésére irányul, ösztönzi a megújuló energiák használatát. Az élhetőbb környezet kialakítása a természeti értékek megóvás mellett egyben hozzájárul a lakossági életszínvonal növekedéséhez, intézkedés nem kerül megfogalmazásra. Két intézkedés keretén belül ösztönzi a vállalkozásokat egyrészt megújulóenergiák felhasználására és energiahatékonysági megoldások alkalmazására, másrészt településeket, civil-szervezetek támogat megújuló-energiahasznosítást bemutató mintaprojektek, szemlélet formálókampányok megvalósítására.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

V. fő célkitűzés: Térségi és települési együttműködési háló fejlesztése.

A célkitűzés intézkedései támogatják az egészségmegőzésre, ökotudatosságra irányuló tevékenységek térségi szintű szervezését a helyi életminőség fejlesztése és a közösségfejlesztés érdekében, valamint a térségi- és helyi identitástudatot erősítő, közösségfejlesztő programok, rendezvények szervezését, fejlesztését kiemelten az ifjúsági szervezetek rendezvényeinek, programjainak támogatásán keresztül.

VI. fő célkitűzés: Települési közösségi életterek kialakítása, esélyegyenlőség kiterjesztése oktatási, szociális, kulturális közösségi szolgáltatások helyben való hozzáféréssel

A településeken a közszolgáltatásokat nyújtó intézmények, a közösségi terek, mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek általában több épületben találhatóak, elszigetelődnek egymástól. Ezen épületek többsége mind-mind felújításra szorul, nem nyújt egyszerre több korcsoport részére korszerű keretek és feltételek között információáramlást, szórakozási vagy tanuláslehetőséget.

A célkitűzés intézkedései elősegítik a lakosság igényeihez igazodó szabadidős terek létrehozását; civil- és a helyi közösségekben tevékenykedő szervezetek családbarát, különböző generációk felkarolását, kortárskapcsolatok kialakulását, erősödését, klubhelyiségeinek kialakítását, a fiatalok identitástudatának fejlesztését célzó - iskolarendszeren kívüli - programcsomag kialakítását.

3.4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

I. Fő célkitűzés: Vonzerők és látványosságok fejlesztése a felfedezhető térségért

I/1 Helyi látványosságok és vonzerők bemutatathatóságát szolgáló fejlesztések támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben számos turisztikai vonzerő és látványosság található, amely alkalmassá teszi a területet a turisztikai fejlesztésekre	A térség turisztikai adottságai kihasználatlanok, mert a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésre szorul, vagy teljesen hiányzik, így ezek a területek jelenleg korlátozottan, vagy nem alkalmasak turisztikai hasznosításra. Számos olyan kiaknázatlan terület,	A térség vonzerőire és látványosságaihoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésével, illetve kialakításával kell az érintett településeket turisztikailag vonzóbbá tenni, ezáltal gazdaságilag felértékelni. Emellett a meglévő adottságok fejlesztésével, új látványosságok kialakításával tovább növelhető a térség turisztikai vonzereje. Támogatni szükséges a falusi élményelemek bővülésével járó fejlesztések is. A szálláshelyek fejlesztése másik forrásból valósul	A fejlesztések eredményeként az érintett településekre látogató turisták száma 10 %-kal nő, a megnövekedett forgalom új munkahelyek teremtését generálja. A települések gazdasági szempontból felértékelődnek, a turizmus húzóágazattá válhat.	ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - 313 A turisztikai tevékenységek ösztönzése	ÚMVP, de nem LEADER	A térség idegenforgalmi vonzerőinek fejlesztése, a természeti környezet megóvása.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	adottság, természeti erőforrás található a térségben, mely fejlesztéssel a térség minőségi és komplex turisztikai szolgáltatásainak körét színesíthetné, azáltal javítva a térség jövedelmezőképeségét.	meg				
--	---	-----	--	--	--	--

I/2 Turisztikai hálózatépítés - helyi vonzerőket összekötő térségi turistaútvonalak kijelölése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben számos turisztikai vonzerő és látványosság található. A településeken hajlandóság mutatkozik a látványosságok összekötésének megvalósítására	A vonzerők és látványosságok egymástól elkülönülten találhatók a térségben, többségüket nem köti össze turistaút, így egyes nevezetességek látogatottsága stagnál vagy csökken. Sok esetben a közlekedési eszközökkel való megközelíthetőségük praktikusán nem megoldható, így inkább nem látogatják meg a turisták. A települések turisztikai célú úthálózattal való összekötésével a térség látnivalói felfűzhetőek és	“Zöldutak”, motormentes gyalogos-, turistautak kijelölésével és kialakításával megoldódna a turisztikai vonzerők és látványosságok összeköttetése, megszűnne az elszigeteltség, valamint a térség településeinek turisztikai szinergiája erősödne. Támogatandó a települések elérhetőségét, települések közötti tájékozódást segítő útvonalhálózat felfestése, kitáblázása.	A turisztikai nevezetességek látogatottsága külön-külön és térségi, illetve mikrotérségi szinten is növekszik. A kijelölt turistautak ezenfelül önmagukban is vonzzák a látogatókat, így turisztikai bevétel növekedés várható. Többnapos tartózkodásra lehetőséget adó programcsomagok kialakítása válik lehetővé. A térségben eltöltött vendégéjszakák száma nő	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Községi célú fejlesztés	A térség idegenforgalmi vonzerőinek fejlesztése, a természeti környezet megóvása, hálózatosodás megteremtése.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	meglátogatható ak lennének.					
--	--------------------------------	--	--	--	--	--

I/3 Vidéki turizmus erősödését szolgáló minőségi szálláshelyek kialakítása és fejlesztése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben számos turisztikai vonzerő és látványosság található. Az elmúlt években több helyi vállalkozás és magánszemély ismerte fel a falusi turizmusban rejlő lehetőségeket	A falusi és ifjúsági turizmussal foglalkozó vállalkozásoknak és magánszemélyeknek folyamatosan fejleszteni kell a szálláshelyeiket, hogy megfelelő minőségű szolgáltatást tudjanak nyújtani, valamint akadnak olyan települések, ahol új szálláshelyek kialakítására is szükség van.	Új falusi és ifjúsági szálláshelyek kialakításával, illetve a meglévő létesítmények fejlesztésével a szolgáltatás állandó, jó minőségének kialakulását lehet elérni. A szálláshelyek és a kapcsolódó szolgáltatás folyamatos jó minősége alapfeltétele kell legyen a fejlesztéseknek, miközben a térség jellegét is tükröznie kell.	A szálláshelyek állandósult, jó minősége egyrészt a teljes turisztikai kínálat színvonalát is emeli, ezáltal hozzájárul a térség fenntartható fejlődéséhez, másrészt a minőség, mint külön vonzerő jelenik meg a települések értékei között. A fejlesztett szálláshelyek az elkövetkező tíz évben fokozatos turisztikai forgalomnövekedést generálnak. A térségben eltöltött vendégéjszakák száma nő	ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - 313 A turisztikai tevékenységek ösztönzése	ÚMVP, de nem LEADER	A térség idegenforgalmi vonzerőinek fejlesztése, a vendégéjszakák számának növelése, helyi munkahelyteremtés, vidék népességmegtartó erejének növelése.

I/4 A térség turisztikai kínálatának megismerhetőségét szolgáló tevékenységek és programok támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség, a térség települései turisztikai vonzerőkben, látványosságokban gazdagok	A térségben ill. a településeken az egyes turisztikai látnivalókra utaló információk hiányosak vagy egyáltalán nem találhatók meg. A közös térségi információs rendszer kialakításával, egységesítésével a turisztikai	Turisztikai információrendszer kialakítása – táblarendszer, programajánló, turisztikai infotár létrehozása. Az információs rendszernek a településeken olyan központi helyen kell megjelenni, ahol egyúttal személyes információátadásra is lehetőség nyílik. Cél egy egységes, turisztikai tartalmú	A megfelelő információs rendszer kialakításával a térség turisztikai adottságainak kiaknázása történhet meg. Így a turizmusból származó bevételek növekedése prognosztizálható, lehetőséget teremtve akár ehhez kapcsolódó alternatív jövedelemszerző	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Községi célú fejlesztés LEADER - Rendezvények	A térség idegenforgalmi vonzerőinek fejlesztése, a vendégéjszakák számának növelése, Helyi munkahelyteremtés, vidék népességmegtartó erejének növelése.

	kínálat teljes bemutathatósága válik lehetővé	információs rendszer kialakítása, látogatói információs hálózat kialakítása, tájékoztató táblák felállítása valamennyi településen. Ehhez kapcsolódóan egy információs hálózat kialakítása a térségben, mely személyes információ átadását teszi lehetővé a települések egy-egy frekvencián helyén.	tevékenységek folytatására is.			
--	---	---	--------------------------------	--	--	--

II. Fő célkitűzés: Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése

II/1 Helyi termékek térségén belüli és kívüli értékesítését, bemutathatóságát szolgáló tevékenységek						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben számos olyan vállalkozás van, aki helyi termékeket állít elő, a helyben megtermelt alapanyagokból állít elő különböző fogyasztási cikkeket	A helyben megtermelt és előállított termékek térségen belüli értékesítési lehetőségei nem összefogottak. Emellett fontos a térségen kívüli közös értékesítési módok és csatornák kialakítása	A termékek bemutatására, értékesítésére alkalmas terek, felületek kialakításával kell a helyi jellegzetességeket, helyi termékek reklámozását segíteni. Emellett szükséges a mozgó és hálózatba szervezett szolgáltatások kialakításának, helyi termék értékesítések támogatása. Emellett a helyi, hagyományos termékek arculatformáló termékként való terjesztésének támogatása	Helyi piacok megtartására alkalmas terek jönnek létre. A térségi termékeket előállító vállalkozások megerősödnek. A vállalkozások megerősödésével a vidéki lakosság életszínvonalal is nő, hozzájárulva a vidéki életminőség fenntartásához	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Vállalkozási alapú fejlesztés	A térség gazdasági diverzifikációjának elősegítése a térség gazdasági pozíciójának erősítése, új munkahelyek létrehozása érdekében

II/2 Térségben működő vállalkozások fejlesztéseinek támogatása, új vállalkozások létrehozásának támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok

A térségben közel 3000 vállalkozás működik, amelyeknek 97 %-a mikrovállalkozásnak minősül, továbbá kétharmada egyéni vállalkozó. A vállalkozások többsége nem mezőgazdasági jellegű tevékenységet végez. Az elmúlt években fokozatosan nőtt a vállalkozások száma a térségben, így a vállalkozói kedv pozitívnak minősíthető.	A mikrovállalkozások jelentős része tökehiánnyal és fenntartási nehézségekkel küszködik. Az eszközellátottság alacsony, a gépek pedig elavultak. Kevés az innovatív vállalkozás, a K+F szektor szinte teljesen hiányzik. A működő vállalkozások egyre nehezebben tudják megtartani munkavállalóikat, új munkahelyek teremtésére pedig alig van lehetőség.	A meglévő vállalkozások fejlesztéseinek támogatásával kell javítani az eszközellátottságon, a gépparkok állapotán, az infrastruktúra állapotán, valamint a mikrovállalkozások fenntartási bizonytalanságát így ki lehet küszöbölni. Új vállalkozások létrehozásával munkahelyek létesítését, a már működő vállalkozásoknál pedig a munkahelyek megtartását, illetve bővítését kell elérni a támogatással. Az innovatív beruházásokat kiemelten kell kezelni. A mezőgazdasági termelő vállalkozások más forrásból lesznek támogatva.	A térség vállalkozóinak 97%-a mikrovállalkozás, így támogatásuk gyakorlatilag a teljes helyi üzleti szféra fejlesztésével egyenértékű. A fejlesztések új munkahelyek teremtését, illetve a meglévő állások megtartását teszik lehetővé, amely a helyi foglalkoztatási helyzet javulásához vezet. Az innovatív beruházások kiemelt kezelésével fenntartható fejlődés válik lehetővé a vállalkozásoknál, amely közvetve a térség egészére is kihat. A mikrovállalkozások jelképezik a vidéki gazdasági életet, így támogatásuk a vidéki élet fenntarthatóságát segíti.	ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - 312 Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása	ÚMVP, de nem LEADER	A térség gazdasági diverzifikációjának elősegítése a térség gazdasági pozíciójának erősítése, új munkahelyek létrehozása érdekében
---	---	---	--	--	---------------------	--

II/3 Helyi vállalkozások hatékony működését segítő háttérfeltételek fejlesztése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben működő vállalkozások körében megfigyelhető, hogy a napi, a működésüket segítő információk sok esetben hiányosak, nem időben és nem megfelelő kommunikáció révén jutnak el hozzájuk	Hiányzik egy olyan „hely”, amely biztos pont tud lenni a vidéki térségekben működő helyi vállalkozások számára, amely segítséget nyújt, információt ad, ösztönzi a vállalkozói tevékenységet. Térségi	Olyan képzési, ismeretátadási módszerek fejlesztése szükséges, melyek segítségével egyrészt a vállalkozások megismerhetik a legkorszerűbb termelési, feldolgozási, technológiai módszereket, másrészt pedig piaci, vállalkozási, EU-s jogszabályi és	Növekszik a vállalkozók tevékenységét segítő ismeretei, ezáltal hatékonyabban és eredményesebben tudja végezni munkáját, irányítani vállalkozását. A térségben eredményesebbek lesznek a vállalkozások. Ennek révén a vállalkozások	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Vállalkozási alapú fejlesztés	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

	vállalkozásokat segítő program kialakításával a vállalkozások működésének háttérfeltételeit segítő műhely alakulhatna ki, mely különböző programok, rendezvények szervezésével segíthetné őket. Emellett az egyes szakmai szervezetek közös, térségi hatókörű rendezvényeikkel, jó gyakorlatok átadásával se	pályázati ismeretekre tesznek szert. Vállalkozói készség ösztönzése, vállalkozói szemlélet kialakítása a térségben, más térségekben, külföldi térségekben fellelhető jó modellek bemutatásával, együttműködések kialakításával	körében meglévő munkahelyek megőrzése és új munkahelyek kialakítása figyelhető meg			
--	--	--	--	--	--	--

II/4 A térségben megtermelt termékek feldolgozottsági szintjének növelését elősegítő fejlesztések támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben a természeti adottságok alkalmasak magas szintű mezőgazdasági termékek előállítására. A helyi vállalkozásokban tapasztalhatóan magas a hajlandóság a megtermelt alapanyagok feldolgozására	A térségben előállított termékek, termények alacsony szinten feldolgozottak, alacsony a termelési integráció foka, így alacsony a térségben előállított hozzáadott érték nagysága, alacsony a jövedelemtermelő képesség. A termékek feldolgozottság a alacsony szintű, ezért	A térségben megtermelt termékek feldolgozottsági fokának növelése oly módon, hogy a kisléptékű beruházások segítségével előállított termék tükrözze a térségre jellemző, egyedi jegyeket. A helyi mezőgazdasági termékek feldolgozását végző mikrovállalkozások infrastrukturális és technológiai korszerűsítésével kell a mikrovállalkozásokat	Magasabb hozzáadott értékű termékek előállítása válik lehetővé. A korszerűsítés és a minőség emelése és állandósulása forgalom és bevétel növekedést eredményez. A megnövekedett forgalom új munkahelyek teremtését teszi lehetővé, lehetőséget adva a hátrányos helyzetben élő lakosság elhelyezkedését, továbbá a mikrovállalkozások	ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - 312 Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása	ÚMVP, de nem LEADER	A térség gazdasági diverzifikációjának elősegítése a térség gazdasági pozíciójának erősítése, új munkahelyek létrehozása érdekében

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	minőségük változó. A változó minőség miatt nehezebb a termékek értékesítése	versenyképesebbé tenni, valamint a termékek feldolgozásának szintjét növelni, minőségét pedig állandósítani	versenyképességét növeli, amely lehetővé teszi a fenntartható fejlődést			
--	---	---	---	--	--	--

III. Fő célkitűzés: A helyi örökség jövőorientált megőrzése és fejlesztése

III/1 Helyi tárgyi örökség megőrzését szolgáló programok, tevékenységek támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség gazdag hagyományokkal rendelkezik, melyek programokon keresztül átadhatóak a jövő generációja számára	A térség gazdag szellemi örökségének átadására a meglévő helyi és térségi rendezvények továbbfejlesztése helyi erőforrások bevonásával	A két, korban egymástól távolabb található korcsoport, az idősek és a fiatalok. Ők azok, akik a hagyományok átadói ill. továbbvivői lehetnek. Az idősebb korosztály őrzi azokat a hagyományokat, melyre a helyi örökség megőrzését szolgáló rendezvények, programok épülhetnek. A fiatalok, népi hagyományok iránti érdeklődését szolgálhatja ki e program. A népi szokásokon alapuló rendezvények, fesztiválok bemutatják a térség kultúráját, és egyben segítik a települések lakosságának hagyományainak megőrzését, a közös identitástudat kialakulását. Cél a helyi kultúra átörökítése közösségi programok megvalósításával. Ennek érdekében	Települési, több térségre kiterjedő a régi hagyományokat felelevenítő rendezvények megvalósulásával növekszik a térségi identitástudat, az hagyományok átadása révén fennmaradnak a régi idők népi hagyományai	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - rendezvény	Hagyományörzés a gazdag szellemi örökség átadásával, Helyi identitástudat növelése.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

		szükséges azon rendezvények támogatása, mely a települések hagyományait bemutató programokat valósítanak meg (pl. lakodalmi szokások, mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó szokások, kézművesek tevékenységeit, egy-egy tájegység hagyományait, életét, gasztronómiáját, ételihez kapcsolódó hagyományos tevékenységeket bemutató rendezvények).				
--	--	---	--	--	--	--

III/2 Jellegzetes, helyi épületek, településszerkezeti elemek felújításának támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség települései a soknemzetiségű múlt miatt sokszínű kulturális és épített emlékekben gazdagok, amelyek legalább helyi védelem alatt állnak. Ezen épületek nagy része még őrzi a régi, hagyományos népi építészeti kultúrát. A természeti és kulturális értékek, épített örökségek megőrzése, megóvása komoly feladatot ró a településekre	A térség települései a soknemzetiségű múlt miatt sokszínű kulturális és épített emlékekben gazdagok, amelyek legalább helyi védelem alatt állnak. Ezen épületek nagy része még őrzi a régi, hagyományos népi építészeti kultúrát. A természeti és kulturális értékek, épített örökségek megőrzése, megóvása komoly	A településkép és a környezet állapotának javításával, az épített, természeti és kulturális örökség és a helyi identitás megőrzésével, megújításával kell a település vonzerejét növelni	A fejlesztésekkel a település vonzereje nő, ez a térségbe látogatók számát növeli, amely turisztikai bevételek növekedését okozza, amely munkahelyek teremtését, általános életszínvonal emelkedést von maga után., így hozzájárul a fenntartható fejlődéshez	ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - 323 A vidéki örökség megőrzése	ÚMVP, de nem LEADER	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	feladatot ró a településekre					
--	------------------------------	--	--	--	--	--

III/3 Helyi szellemi örökség megőrzését szolgáló tevékenységek támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség települései gazdag történelmi múlttal és hagyományokkal rendelkeznek, emellett még megtalálhatóak azok az időskorú lakók, akik a régi időkről mesélni tudnak. Számos településen össze vannak gyűjtve az írásos emlékek, monográfiák. A térség gazdag hagyományokkal rendelkezik, melyek programokon keresztül átadhatóak a jövő generációja számára	A térségben összegyűjtött, az egyes településüket bemutató írásos emlékeket méltó módon nem tudják megjelentetni, bemutatni. Ezek azonban olyan értékek, melyek megőrzése fontos a települések életében. Így például egy-egy helytörténet könyv vagy népfőiskolai programsorozat keretében nagyon jó lehetőség adódna ezek átadására. Több településen találunk egy-egy olyan helyi lakost, akinek tevékenysége a településen élők k	Települések történelmi múltját, egy-egy korszak jellegzetes eseményeit bemutató könyvek, településtörténetek, monográfiák kiadásával ill. népfőiskolai programsorozat, térségi estek szervezésével lehetőség nyílna egy-egy település, településcsoport szellemi örökségének, történeteinek átadására. A térség gazdag szellemi örökségének átadására a meglévő helyi és térségi rendezvények továbbfejlesztése helyi erőforrások bevonásával. A népi szokásokon alapuló rendezvények, fesztiválok bemutatják a térség kultúráját, és egyben segítik a települések lakosságának hagyományainak megőrzését, a közös identitástudat kialakulását. Cél a helyi kultúra átörökítése közösségi programok megvalósításával. Ennek érdekében szükséges azon	Feltárássra kerülnek a térség településének történelmi múltja, kulturális, néprajzi, népi emlékei és hagyományai, a korábbi évek települési társadalmának mindennapi életét bemutató anekdoták. Kiadásra kerülnek a települések életét, jeles személyek munkásságát bemutató kis emlékkönyvek, füzetek. A roma lakosság kulturális örökségét, múltját bemutató kiadványok is támogatásra kerülnek az intézkedés keretében, amely az esélyegyenlőség elvét segíti. Települési, több térségre kiterjedő a régi hagyományokat felelevenítő rendezvények megvalósulásával növekszik a térségi identitástudat, az hagyományok átadása révén fennmaradnak a régi idők népi hagyományai.	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER -Térségen belüli együttműködés	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

		rendezvények támogatása, mely a települések hagyományait bemutató programokat valósítanak meg (pl. lakodalmi szokások, mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó szokások, kézművesek tevékenységeit, egy-egy tájegység hagyományait, életét, gasztronómiáját, ételihez kapcsolódó hagyományos tevékenységeket bemutató rendezvények).				
--	--	--	--	--	--	--

III/4 Helyi tárgyi emlékek megőrzésére alkalmas infrastruktúra kialakítása, a meglévők értékőrző fejlesztése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség települései a soknemzetiségű múlt miatt sokszínű kulturális és tárgyi emlékekben gazdagok. A természeti és kulturális értékek, a tárgyi emlékek, örökségek megőrzése, megóvása komoly feladatot ró a településekre	A térség települései gazdag tárgyi örökséggel, gyűjteménnyel rendelkeznek. Problémát jelent azonban ezen gyűjtemények megfelelő karbantartása, nyilvántartása és megfelelő környezetben való bemutatása	A megfelelő bemutató környezet kialakításával, bemutató és kiállító terek, élményporták létrehozásával, a tárgyi emlékek restaurálásával és javításával megőrződnek mindazon értékek, melyek egy-egy település, településcsoport, népcsoport és nemzetiség életében fontos szerepet tölthetnek be	A fejlesztésekkel a település vonzereje nő, ez a térségbe látogatók számát növeli, amely turisztikai bevételek növekedését okozza, amely munkahelyek teremtését, általános életszínvonal emelkedést von maga után., így hozzájárul a fenntartható fejlődéshez	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Községi célú fejlesztés	

IV. Fő célkitűzés: Környezettudatos jövő megalapozása lakókörnyezet fejlesztésével és a megújuló energia használata

IV/1 Községi funkciókat ellátó épületek átalakítása megújuló és alternatív energia használata						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A fosszilis	A térségben	A közösségi	A beruházás	ÚMVP - 4.	LEADER	

33

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

energiahordozók drágulása és a környezettudatos gondolkodás hatására a térségben nagy hajlandóság mutatkozik a megújuló energiaforrások felhasználására a települések közösségi funkciót ellátó épületeinek energiaellátásában	több településen a közösségi funkciót ellátó épületek fűtési és melegvíz-ellátási rendszere felújításra szorul. A felújítás során kis átalakítással lehetővé válna a megújuló és alternatív energiaforrások felhasználására	funkciót ellátó épületek fűtési és melegvíz-ellátási rendszerének átalakításával kell elérni, hogy a megújuló és alternatív energiahordozók felhasználhatóak legyenek, ez mind gazdaságossági, mind környezetvédelmi szempontból előrelépést jelentene a térségnek. Ezen belül támogatni kell az önkormányzatokat, hogy a középületek hőtechnikai, energetikai felméréseit elvégeztessék. III. ennek kapcsán kisléptékű, energiahatékony, megújuló energiaforrást hasznosító beruházásaikat megvalósíthatassák	középtávon (10 év) megtérül, valamint hozzájárul a térség környezettudatos gondolkodásának kiterjedéséhez	Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	- Közhasznú fejlesztés	
--	---	--	---	--	------------------------	--

IV/2 Vállalkozások megújuló és alternatív energia használatára irányuló fejlesztéseinek támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A világban a gazdaságosan kitermelhető fosszilis energiahordozók lelőhelyeinek kimerülésével és az energiaigény várható növekedésével egyre nagyobb hangsúly helyeződik a megújuló energiaforrások használatára és a környezettudatos	Bár a hajlandóság magas, a fűtési és melegvíz-ellátási rendszerek átalakítása nagy és költséges beruházás, ráadásul nem azonnal megtérülő befektetés, így támogatás, ösztönzés nélkül a vállalkozások	A megújuló energiaforrások felhasználására irányuló beruházások támogatásával kell ösztönözni a vállalkozásokat a fejlesztések megvalósítására, amelyek mind gazdaságossági, mind környezetvédelmi szempontból előrelépést jelentenek a	A mezőgazdasági termelő vállalkozások a jövőben fokozott mértékben használnak majd megújuló energiaforrásokat, ez mind gazdaságossági, mind környezetvédelmi szempontból előrelépést jelent a térségnek. A mezőgazdasági vállalkozások	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Vállalkozási alapú fejlesztés	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

gondolkodásmód kialakítására. A fosszilis energiahordozók drágulása és a környezettudatos gondolkodás hatására a térség vállalkozói részéről nagy hajlandóság mutatkozik a megújuló energiaforrások felhasználására, vállalkozási célú ingatlanjaik fűtési és melegvíz-ellátási rendszereinek átalakítása, fejlesztése során	nehezen kezdenek bele a megvalósításba	térségnek. Cél a megújuló energiaforrást hasznosító berendezések elterjesztése, ezen belül támogatandó a vállalkozások tevékenységeihez kapcsolódó kisméretű energiatermelő berendezések beszerzése. (A tervezett projektméret a KEOP intézkedésében meghatározott projektméret alatti projektek megvalósítását támogatja.)	hosszabb távon növelik a versenyképességüket			
---	--	---	--	--	--	--

IV/3 Települési lakókörnyezet állapotának javítása, településközpontok felújításának támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben a települési lakókörnyezet, a közterek állapota, a településkép minősége hozzájárul a lakosság életminőségének meghatározásához	A térségben általánosnak mondható a települési lakókörnyezet romló állapota. Több helyen hiányoznak, vagy fejlesztésre szorulnak a játszóterek, a parkok, illetve a sportpályák. Több településen a helyi védelem alatt nem álló, de a település összképét jelentősen befolyásoló épületek jelentős felújításra szorulnak	A települési lakókörnyezet, a közterületek és közösségi terek állapotának javításával, fejlesztésével kell a településeket vonzóbbá, élhetőbbé tenni mind a lakosság, mind a látogatók számára. A faluközpontok rehabilitációján túlmutató fejlesztések megvalósítása szükséges ahhoz, hogy az élhető település, kulturált környezet hozzájáruljon a lakosság komfortérzetének növeléséhez, életminőségének javulásához.	A fejlesztések élhetőbbé teszik a települést a helyi lakosság számára, javítva közérzetüket, továbbá vonzóbb lesz a látogatók számára a település, amely a turisztikai bevételek növekedését vonja maga után, így járulva hozzá az életminőség javulásához és a térség fenntartható fejlődéséhez	ÚMVP - 3. Intézkedéscsoport - 322 Falumegújítás és -fejlesztés	ÚMVP, de nem LEADER	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

		Kulturált környezet, élhető település, élhető utcakép kialakítása a cél. Ezen belül támogatni szükséges utcafásítási, virágosítási tevékenységeket is, a lakossági kezdeményezésen alapuló zöldfelületek létrehozására, ápolására irányuló tevékenységeket. A fejlesztések közvetve, vagy közvetlenül a turizmusra is hatással lesznek				
--	--	--	--	--	--	--

IV/4 A települések egyéb infrastrukturális fejlesztéseinek támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségi településeket érintő a szennyvíz-hálózat hiánya, hulladékszigetek kialakításának hiánya. A térségben a legtöbb településen problémát okoz esőzések után a belterületi vízelvezetés. A térség minden települése rendelkezik külterületi, szilárd burkolat nélküli, általában mezőgazdasági hasznosítású úttal, melyek zömében önkormányzati tulajdonban vannak, illetve rendezetlenek a jogviszonyok. Több helyen az utak melletti	A települések külső források nélkül nem képesek megoldani a helyzetet. A külterületi utak állapota legtöbb helyen rendkívül rossz, a tulajdonosok nem áll rendelkezésére elegendő forrás ezek felújítására, rendbetételére.	Az érintett településeken a hálózat kiépítésével az egész térségben lefedett lenne a szennyvíz-hálózat, hulladékgyűjtők létesítésével megoldandó hulladék kezelés. A belterületi vízelvezetés megoldásával a települések egy fontos problémától szabadulnának meg. A mezőgazdasági úthálózat fejlesztésével, valamint a tulajdonviszonyok rendezésével kell a külterületi utak és vízelevezető árkok állapotát javítani.	Növeli a komfortérzetet, hozzájárul a lakosság életszínvonal növekedéséhez. Javul a térségkörnyezeti állapota. A beruházás középtávon megtérül, a belvíz, amely rengeteg kárt okozott a településeknek, megszűnne. A külterületi utak és vízelevezető árkok állapotának javításával a közlekedési helyzet normalizálódik, illetve a belvízveszély csökken.	NEM ÚMVP. KEOP. ÚMVP - 1. Intézkedéscsoport	-	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

vízvezető árkok állapota is rossz, vagy beszántották, mellyel a belvíz elleni védekezést rendkívüli módon megnehezítették.						
--	--	--	--	--	--	--

V. Fő célkitűzés: Térségi és települési együttműködési háló fejlesztése

V/1 Közbiztonsági tevékenység térségi szintű szervezése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
Térségben több településen megromlott a közbiztonság, különösen az esti, éjszakai órákban érzik kevésbé biztonságban magukat a lakosok, továbbá a településeken áthaladó forgalom a sebességtúllépés miatt állandó veszélyforrás	Az önkormányzatoknak kevés eszköz áll rendelkezésre, mind a személyi, a vagyoni, mind a közlekedésbiztonság fenntartására, a rendőrség pedig nem képes minden településen állandó jelenlétet garantálni	Térfigyelő kamerarendszerek, ill. sebességfigyelő rendszer használatával a lakosság biztonságérzete mind a személyi, mind a vagyoni ill. közlekedésbiztonság szempontból megnőne. Támogatni szükséges a térfigyelő kamerarendszerek kiépítését a településeken	A személyi és vagyoni elleni bűncselekmények, valamint a közúti balesetek a településen az elkövetkező években legalább 20%-kal visszaesik, és ezáltal a települések gazdaságilag is felértékelődnek, amely hozzájárul a vidéki életminőség javulásához, ill. a fenntartható fejlődéshez, ez különösen a hátrányos helyzetű településeken jelent előrelépést	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Községi célúfejlesztés	

V/2 Térségi- és helyi identitástudatot erősítő, közösségfejlesztő programok szervezése, fejlesztése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség településeiben élőkben nagy a hajlandóság, hogy egymást jobban megismerjék, a helyi identitástudatot felhasználva rendezvényeket szervezzenek	A térségi, települési programok jelenleg még nem minden esetben egyértelműek	Olyan rendezvények szervezése, mely egyrészt a helyi közösségek egymásra találását, másrészt a települések közötti együttműködést, illetve a civil szervezetek és magánszemélyek együttműködését segítik elő. A	Olyan rendezvények szervezése, mely egyrészt a helyi közösségek újbóli egymásra találását segíti elő, másrészt a települések közötti együttműködést, illetve a különböző témák köré szerveződő civil	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Térségekközi együttműködés	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

		generációk közötti együttműködésre szerveződő rendezvények közelebb hozzák a térség lakosságát, erősödik a települési és térségi identitástudat. Támogatni szükséges a fiatalok közötti programokat éppúgy, mint az idősebb generációk közötti együttműködések. A területen tevékenykedő civil szervezetek szakmai együttműködései hasznosak lehetnek a térség életében, fejlődésében	szervezetek, magánszemélyek együttműködését, együttgondolkodását segíti elő. A generációk közötti együttműködésre szerveződő rendezvények közelebb hozzák a térség lakosságát, erősödik a települési, térségi identitástudat			
--	--	---	--	--	--	--

V/3 Civil szervezetek együttműködéseinek támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A civil szervezetek – egyesületek, alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok - részvétele egy-egy település életében rendkívül nagy jelentőséggel bír, hiszen a civil szervezetek aktív tevékenysége a demokratikus társadalom lényeges jellemzője, egyben a helyi társadalom integráló és aktivizáló tényezője. A civil szervezeteknek nem csupán a nagyobb településeken van helye, de a kistelepüléseken is	A civil társadalom szervezetei minden településen jelen vannak ugyan, de valódi súlyuk és szerepük erősen változó településről településre (néhány helyen kifejezetten erős a szféra, másutt gyakorlatilag nem működik). E szféra dinamizálása, az ebben rejlő terület- és településfejlesztési potenciál kiaknázása (a program feladata.	Olyan programok támogatása, mely elősegíti a településen belül, ill. a települési civil szervezetek közötti együttműködések. Így például civil szervezetek felkarolása, partnerségen alapuló önkormányzati-civil együttműködés támogatása, civil tevékenységét népszerűsítő kiadványok megjelentetése, civil szervezetek rendezvényeinek szervezése, civil vezetők és aktivisták képzése és továbbképzése, ismeretszerzés és átadás a civilek világában. Közösségi	Fejlett civil élet, együttműködésen és partnerségen alapuló térségi kapcsolatok jönnek létre	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoporthoz - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Rendezvény	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

sokat tehetnek a faluért, a lakosság aktivizálásáért. A térségben tehát szép számmal vannak civil szervezetek	Szükséges az önkormányzatok és a helyi civilek együttműködése	tervezés módszertanának elsajátítását segítő programok, valamint civil szervezetek tevékenységbővítését szolgáló programok megvalósítása				
---	---	--	--	--	--	--

V/4"Ismerjük meg térségünket!" – oktatási és szabadidős tematikák kialakítása, a jó gyakorlatok támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség településein élő gyermekek igazából nem ismerik egymást, az iskolák közötti kapcsolat elsősorban csak a tanárok között funkcionál szakmai együttműködések keretében. Az iskolások egymással csak egy-egy verseny alkalmával találkoznak, ahol inkább versenytársként közelednek egymáshoz. Majd bekerülve a városi középiskolákban találkoznak egymással, akkor pedig kicsit „falusi” gyermekként érezve magukat	A térség településein élő gyermekek sok középiskolában idegenként kerülnek egymás mellé. Emellett a térség egyik jelentős problémája a fiatalok elvándorlása, valamint az, hogy a gyermekek, fiatalok nem érzik sajátjuknak a természeti, kulturális sokszínűséggel rendelkező térséget. Cél a térségben lakók – elsősorban a gyermekek, fiatalok megismerjék egymást, térségüket, településeiket. Fontos az is, hogy ezáltal a térség természeti értékeinek megismerése, egymás értékeinek	Olyan programok megvalósítása, mely során lehetőség nyílik arra, hogy a gyermekek településük értékeinek felkutatásában aktívan vegyenek részt. Térségi felfedező túrák, foglalkozások, programok szervezésének támogatása, mely hozzájárul a települések történelmének, hagyományainak, emellett a helyi természeti értékek megismeréséhez	Közös szabadidős programok valósulnak meg, melyen több település fiataljai vesznek részt. Kidolgozásra kerülnek a térség iskoláiban alkalmazható tematikák a térség településeinek megismerésére, megismertetésére. A településeken élő gyermekek, fiatalok megismerik más települések értékeit, kapcsolatokat alakíthatnak ki az ott élő diákokkal, fiatalokkal is. Közvetve a program hozzájárul a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló igény kialakításához is	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoporthoz - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Térségekközi együttműködés	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	feltárása és elfogadása					
--	-------------------------	--	--	--	--	--

V/5 Térségi összefogás és együttműködés a gazdasági élet szereplői között						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térség több jó minőségű, a térséget szimbolizálni képes termékkel rendelkezik. A helyi gazdasági élet szereplői között van együttműködési készség	Az előállított termékek mennyisége ingadozó, értékesítésük jelenleg elkülönülten zajlik, így szétaprózódott, nehézkes, akadozó	A helyi termékeket előállító és forgalmazó vállalkozások klaszterbe tömörülésének támogatása, a termékek piaci pozícionálása és értékesítés megszervezése, valamint közös marketingstratégia kialakítása. Cél a helyi, a hagyományos kézműipari, mezőgazdasági termékek fejlesztése, a házilagosan előállított és feldolgozott élelmiszerek támogatásával. Az érintett szereplők részvételével hálózatépítés. További cél a helyi termékek piacra jutásának elősegítése, és vásárlói kör megteremtése, valamint a termékek körének bővítése, fejlesztése. A helyi lakossági fogyasztásban a helyi termékek részarányának növelése. A terméket előállító és termelő szakemberek, népi kismesterséget űző emberek, valamint a termékek értékesítésében közreműködő	Az összehangolt értékesítési és marketingstratégia eredményeként a vállalkozások árbevétele nő, ezáltal az életszínvonal is növekszik. A térséget jelképező termékek piacának növekedése a települések egyik kitörési pontja lehet, hosszú távon munkahelyek teremtését és a turisztikai bevételek markáns emelkedését eredményezheti	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER - Közhasznú tevékenységek fejlesztése	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

		szolgáltatók (pl. falusi szállások, falusi vendégházak) képzése és továbbképzése				
--	--	--	--	--	--	--

VI. Fő célkitűzés: Települési közösségi létesítmények kialakítása, esélyegyenlőség kiterjesztése oktatási, szociális, kulturális közösségi szolgáltatások helyben való hozzáféréssel

VI/1 Fiatalokat segítő programok megvalósítása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A települések nagy részében az iskolai szünetekben nincs megfelelő ifjúsági program, ifjúsági tér, ahol a gyerekek, fiatalok szabadidejüket hasznosan tudnák eltölteni. A településeken az ifjúsági terek hiányoznak vagy a meglévő terek igazából nem alkalmasak erre a célra. Hiányoznak maguk az ifjúságot segítő programok, tevékenységek is	A térségben is jelentős a hátrányos helyzetű tanulók száma, ill. azok, akiknek tanulási képessége nehezebb, sokkal több egyéni foglalkozást kívánnának meg a megfelelő felzárkózáshoz. A gyerekek, fiatalok iskolán kívüli szabadidő hasznos eltöltésének nagyon kevés lehetőségei. Főleg gondot jelent ez a nyári szünetekben, amikor még halmozottabban jelentkezik a probléma	A fiatalokat segítő -, tanoda típusú és napközis tábor típusú programok szervezésével lehetőséget kell teremteni, hogy azok a gyerekek, akik nehezebben tanulnak, ill. az iskolai szünetekben céltalanul „csellengenek” megfelelő formában, játszva és tanulva (hasznosan) töltsék el szünetüket. A különböző korosztály; a kisiskolások, középiskolások, egyetemisták, a hasznos időtöltésben segíthetik egymást	Megvalósulnak a szünetben hasznos eltöltését segítő programok Kialakulnak azok a „tanodák”, ahol valamennyi, a tanulásban nehezen haladó, személyes segítségre szoruló gyermek segítséget kaphat	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER -Képzés	

VI/2 Többfunkciós közösségi terek kialakítása, a meglévők fejlesztése						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A településeken a	Többfunkciós	Olyan közösségi	Korszerű, több	ÚMVP - 4.	LEADER	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

közzolgáltatásokot nyújtó intézmények, a közösségi terek, mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek általában több épületben találhatóak. Ezen épületek többsége mind-mind felújításra szorul	közösségi terek kialakításával lehetővé válna, hogy a helyben élők egy helyen, integrálva érhék el a közzolgáltatásokat, tudjanak részt venni a helyi közösségi programokon. Integráltan, több szolgáltatást egy térben szervezve fenntarthatóvá válnának. Másrészt pedig olyan szolgáltatások is eljuthatnak a kistérségekre, melyek nem vagy csak amúgy esetlegesen jutnak el.	terek kialakítása, melyben több funkció, több szolgáltatás elérése valósítható meg. E tér kialakításával lehetővé válik a helyi lakosság számára fontos közösségi és közzolgáltatások egy épületben való működtetését, hozzájárulva ezzel az egyes szolgáltatások fenntarthatóságához, szakmai és finanszírozási szinergiájuk megteremtéséhez.	funkciót, több szolgáltatást magában foglaló közösségi terek alakulnak ki valamennyi településen	Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	- Közzésségi célú fejlesztés	
--	--	--	--	--	------------------------------	--

VI/3 Romák, nők, pályakezdő fiatalok önfoglalkoztatásához, foglalkoztatásához kapcsolódó programok, képzések támogatása						
Helyzet	Probléma	Megoldás	Várható eredmény	Forrás	Jogcím	Célok
A térségben magas aránnyal vannak hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, úgymint romák, nők, pályakezdők. Elhelyezkedési lehetőségeik csekélyek.	A térségben nem működnek olyan nagyobb termelő egységek, amelyek tömeges foglalkoztatást jelentenének az alacsony képzettségű vagy tapasztalattal nem rendelkező munkaerő számára.	Olyan képzési programok megvalósítása, amelyek hozzájárulnak korszerű piaci ismeretek átadásával az önfoglalkoztatás, foglalkoztatás megvalósításához olyan tevékenységek körében, amelyekre az adott helyen és időben piaci kereslet mutatkozik.	Családi gazdaságok, önfoglalkoztató vállalkozások alakulnak, csökken a hátrányos helyzetű lakossággörében a munkanélküliek száma.	ÚMVP - 4. Intézkedéscsoport - 411 A helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása	LEADER -Képzés	Munkanélküliség csökkentése, képzési színvonal emelése.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

3.5 A HVS-ben megjelenő környezeti, gazdasági, és társadalmi szempontok

A HVS általános értékei

Helyi fenntarthatóság: hozzájárul a helyi fenntarthatósághoz, azáltal, hogy nemzeti kincsként kezeli az ország egyedülálló mezőgazdasági és természeti adottságait;

Globális fenntarthatóság: hozzájárul a globális fenntarthatósághoz, különösen az éghajlatváltozás megelőzése, a biológiai sokféleség megőrzése, valamint a vízkészletek és a talaj megóvása terén;

Ökoszociális vidékfejlesztés: elősegíti a földhasználat strukturális problémáinak megoldását és a környezetkímélő, természet-megőrző mezőgazdasági szerkezetváltást;

Vonzó vidéki világ: elősegíti a vidéki életmód javítását, erősíti a vidék megtartó- és vonzerejét, elősegíti a vidék az ország megismertetését;

Értékőrző, diverzifikált gazdálkodás: elősegíti a vidéki életmód, kultúra és hagyományok sokféleségének megőrzését, biztosítja a kulturális örökség részét képező építészeti, régészeti, néprajzi, településszerkezeti és táji értékek fennmaradását, óvja a vidék biológiai sokféleségét és relatíve jó környezetállapotát;

Gondosság és önzetlenség: Biztosítja a „jó gazda gondossága” elvének az érvényesülését, de nem sérti más közösségek (pl. az érintett területekkel szomszédos térségek) értékeit és érdekeit, nem vezet a területi különbségek növekedéséhez;

Etikus működés: Elősegíti az egészséges termékek előállítását, állattól- és növénytermesztési tevékenységet és az etikus termelés és kereskedelem kereteinek kialakulását;

Tudatos élelmiszertermelés és fogyasztás: elősegíti az élelmiszer termékekkel kapcsolatos fogyasztói magatartás javítását és a fenntartható fogyasztási szokások elterjesztését.

3.5.1. A HVS-ben megjelenő környezeti szempontok

Természetmegőrző vidékfejlesztés: Egyértelműen támogatja a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a genetikai állomány és a természetes térszerkezet megőrzését;

Ökológiai vidékfejlesztés: A gazdálkodási tevékenységek, valamint a föld- és tájhasználat során az erőforrás-igény és környezethasználat figyelembe veszi a környezet korlátozott eltartóképességét és a helyi természeti adottságokat;

Szennyezés megelőzés, minimalizálás: Törekszik a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve a kibocsátások minimalizálására, a helyi környezetet csak az eltartóképességéig terheli;

Tovagyűrűző negatív hatások minimalizálása: Mérsékli a mezőgazdaság okozta kedvezőtlen környezeti hatásokat; nem erősíti az elsivatagosodás, az éghajlatváltozás, a szélsőséges vízjárás, a talajpusztulás kedvezőtlen környezeti hatásait, továbbá nem vezet a különböző környezeti rendszerek közötti szennyezés-átterhelésekhez;

Dematerializáció: A felhasznált ipari nyersanyagok (pl. műtrágya, növényvédő szer, agrotechnika) és energiahordozók mennyiségét, a szállítási és raktározási igényeket minimalizálja;

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Újrahasznosítás: Az intézkedéseknek elősegítik a szennyvizek, a hígtrágyák és a hulladékok, mezőgazdasági melléktermékek újrahasznosítását;

Takarékosság a kimerülő készletekkel: A meg nem újuló természeti erőforrások és lételelemek igénybevételét minimálisra szorítja;

Értékvédő gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal: A feltételeken megújuló természeti erőforrások és környezeti elemek készleteit, állapotát és önszabályozó képességét fenntartja és ezeket csak megújuló képességük mértéke és üteme figyelembevételével veszi igénybe;

Ágazati integráció: elősegíti a fenntartható közlekedéspolitika, fenntartható energiapolitika, az ökológiai szemléletű tájgazdálkodás érvényre juttatását.

3.5.2 A HVS-ben megjelenő gazdasági szempontok

Prosperáló vidéki gazdaság: elősegíti a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodást, a mezőgazdasági ágazat tökehiányának mérséklését, a gazdálkodás stabilitását és kiszámíthatóságát;

Integrált termékpolitika: elősegíti az integrált termékpolitika érvényesülését azáltal, hogy a termelői és fogyasztói mintázatok átalakításának iránya az anyag és energia intenzív termékek és szolgáltatások körétől, az anyag és energia szegény, inkább tudás és kultúra alapú termelés és fogyasztás irányába mutasson;

Decentralizált vidékfejlesztés: Nem vezet a mezőgazdasági vállalkozások indokolatlan koncentrációjához, és elősegíti a vállalkozások sokszínűségét, verseny-egyenlőségét ;

„Termelj helyben, fogyassz helyben”: elősegíti a helyi piacra jutást, a közösségi önellátást, támogatja a helyi élelmiszer-termelést és forgalmazást;

„Dolgozz helyben”: elősegíti a helyben foglalkoztatást, a helyi kisvállalkozások fejlődését, a családi, kisközösségi gazdálkodási formák elterjesztését, támogatja a falusi életmód, a hagyományokon alapuló megélhetési formák térnyerését;

Minőségi termékek, innováció: elősegíti a mezőgazdaságban az innovációt, az innovatív gazdálkodási technikák elterjesztését és a minőségi agrártermelést;

Diverzifikált vidéki termék kínálat: elősegíti a sajátos értékesítésű, egyedi minőségű termékek (pl. hungarikum) előállítását;

Térségen belüli termelési együttműködések: Erősíti a térségen, településen belüli termék feldolgozási láncolat kialakítását, a termelők, gyártók egymásközi kereskedelmi kapcsolatainak javítását.

3.5.3 A HVS-ben megjelenő társadalmi szempontok, kritériumok

Helyi ökoszociális érdekeltiség és társadalmi felelősség vállalás: elősegíti, hogy az erőforrások használata felelősségtudatos körülmények között történjen, és a helyi közösségek érdekeit szolgálja.

Társadalmi méltányosság: hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához;

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Tudásalapú vidékfejlesztés: elősegíti a mezőgazdaságban dolgozók képzését, hozzáférését az információhoz és a tudáshoz, segítse a gazdálkodást támogató helyi szellemi kapacitások, szolgáltatások kiépítését;

Társadalmi kohézió: elősegíti, hogy a vidéki közösségek kitalálják saját jövőképüket, identitásukat, továbbá támogatja a térségek, települések társadalmi probléma importjának kikerülését (pl. városról kiköltözők vidéki szegregációja);

Szolidaritás, területi kohézió: elősegíti az élelmiszertermelő és fogyasztó egymásra utaltságának felismerését, valamint a gazdaközösségek és a helyi társadalom kapcsolatának javítását;

Nemzedékek közötti igazságosság és társadalmi esély egyenlőség: Az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását valósítja meg, oly módon, hogy a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen;

Társadalmi részvétel: elősegíti a gazdatársadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztési döntésekben, támogatja a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

4 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések

4.1 Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

A Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület a HVS felülvizsgálat időtartama alatt az Irányító Hatóság közleményében foglalt iránymutatásnak megfelelően- folyamatosan biztosította a teljes nyilvánosságot.

Első lépésben az akciócsoport meghirdette a felülvizsgálat megkezdését email-es tájékoztatás formájában mind a tagság, mind az összes települési önkormányzat felé, amelyben megjelölte az akciócsoport postai, elektronikus és telefonos elérhetőségeit.

Fő kommunikációs felületként az akciócsoport saját honlapját és levelezőrendszerét használta és folyamatosan frissítette a felülvizsgálat aktuális állásáról szóló tájékoztatásokkal. A www.sdse.hu weblapon Leader III. 2013 menüpontot hozott létre, amely minden a felülvizsgálattal kapcsolatos információt tartalmaz. Itt meghirdetésre kerültek a fórumok, a felülvizsgálat ütemezése, az előzetes projektötlet gyűjtő adatlap, közgyűlés helyszínei, időpontja, témakörei, letölthetővé váltak az azokról készült jegyzőkönyvek, jelenléti ívek, fotók, a véleményezés alatt álló munkaanyagok. Külön email-címet hozott létre a projektötletekfogadására.

A HACCS tagjai és a települések vezetői személyre szóló levélben is meghívást kaptak a fórumokra, valamint több alkalommal felkérés ment a tagság részére projektötlet-gyűjtéssel kapcsolatban.

Az akciócsoport fontosnak tartotta a lehetséges projektgazdákkal való személyes kapcsolatfelvételt ezért a térséget földrajzilag 3 részre felosztva fórumokat szervezett, ahol a résztvevőket megismertette a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával, az eddig elért eredményekkel és lehetőséget biztosított számukra módosítási javaslatok tételére, projektötletek benyújtására.

A három helyszín ahol az akciócsoport fórumokra hívta az érdeklődőket Kölesd, Ócsény és Fadd településeken. A résztvevők az alábbiakban feltüntetett létszámban jelentek meg a fórumokon, melyeknek fő témája a HVS ismertetése, projekt ötletek gyűjtése volt.

2013. március 25. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Kölesd, Művelődési ház-IKSZT, Kossuth L. tér 12.

Résztvevők száma: 21 fő

2013. március 27. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Ócsény, Művelődési ház-IKSZT, Perczel M.u. 11.

Résztvevők száma: 18 fő

2013. április 4. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Fadd, Művelődési Ház-IKSZT,

Résztvevők száma: 11 fő

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A folyamatos konzultációs lehetőség biztosítása érdekében a munkaszervezet hétfőtől péntekig ügyfélfogadási időben rendelkezésre állt, hogy a személyesen érkező projekt gazdák ötletei fogadja.

4.2 A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

A Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület 50 tagból áll, melyből 16 tag civil szervezetet, 18 tag vállalkozást, 16 tag pedig önkormányzatot képvisel. Az elnökség 9 fős, míg az ellenőrző bizottság 3 főből áll. A civil, a köz és az üzleti szféra megfelelő arányban képviselteti magát ezekben a szervezetekben. Az egyesület nyitott bárkinek lehetősége van a csatlakozásra.

A munkaszervezet 2008. október 1-én jött létre 3 fővel, amely személycserék után, de jelenleg is 3 fővel működik. A munkaszervezetnek jelenleg egy irodát működtet, bátai alirodáját megszüntette. Az iroda a kistérség közlekedési viszonyait és az elérhetőséget figyelembe véve Szekszárdon működik, székhelye Bogviszlón van. A munkaszervezet feladata - többek között - a pályázati lehetőségekkel kapcsolatos információszolgáltatás, a pályázatok kezelése, kiértékelése, fórumok, tájékoztatók, rendezvények szervezése. A tagságon belül és kívül, a térségben együttműködések ösztönzése, működtetése, segítése, külső megkeresések közvetítése. A különböző térségi médiákon, valamint a saját honlapon keresztül folyamatos tájékoztatást ad a munkaszervezet a térséget érintő aktuális kérdésekbe, elsősorban a vidékfejlesztést illetően. A munkaszervezet munkáját az elnök felügyeli.

Az eddigi működés során a munkaszervezet igyekezett a a térségi szereplőkkel folyamatos kapcsolatot tartani, konzultálni. Az érdekeiket, igényeiket szem előtt tartva pályázati tanácsadással, LEADER célterületek kiírásával segíteni működésüket

A HACS munkaszervezete igyekszik elősegíteni a helyi termékek piacra jutását, ennek érdekében minden olyan együttműködésben részt vesz, amely példaként szolgálhat, vagy információhoz juttatja az érdeklődőket. Helyi szinten az Ifjúsági Unió által létrehozott „Ne légy birka!” kezdeményezés népszerűsítésében vesz részt az egyesület, illetve ezzel párhuzamosan megkezdte különböző településeken Helyi Termék Fesztivál nevű programsorozatot. 2011-ben Tengelic adott otthont a szakmai vidékfejlesztési programalkiegészített helyi termék fesztiválnak, 2012-ben pedig Kölesden került megrendezésre a Tudatos Lét-ököfalvak, ököporták, az önellátás lépcsői című szakmai rendezvény, amely szintén kiegészült helyi termék fesztivállal a szemléletformáló cél mellett.

Cél, hogy adott település programjához helyi termékeket felvonultató fesztivál csatlakozzon, így minél többen megismerhessék saját térségük termelőit, így az együttműködések eredményeként megvalósulhat közös értékesítési lánc létrehozása, térségi védjegy kialakítása. A HACS célja a térség gazdaság élénkítése, ezért a helyi vállalkozásokat is támogatja, tájékoztatókat szervez, pályázati forrásokat keres ill. ajánl számukra. A HACS célul tűzte ki az ifjúsági mozgalmak

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

felkarolását, ennek érdekében a Mobilitás Ifjúsági Iroda szakmai tájékoztatóin részt vesz, a FIATALOK LENDÜLETBEN programon részt kíván venni akkreditált küldő-fogadó szervezetként. Az egyesület ezenkívül aktívan segíti a térség IKSZT címbirtokosainak ifjúsággal és vidékfejlesztéssel kapcsolatos kötelezettségvállalásainak teljesítését szakmai tájékoztatók megtartásával, fogadóórák kihelyezésével, programok szervezésével.

A települések vezetői által ismerjük a települések problémáit, terveikről, kezdeményezéseikről tájékoztatnak minket, a HVS tervezésétől a végrehajtásán át a megvalósulásig támogatásukat élvezzük. Együttműködünk a fejlesztési célok megvalósításában, segítjük őket a vidéki életterek bővítésében, az általuk biztosított, de nem kötelező feladataik ellátásához kapcsolódó szolgáltatások minőségének javításában.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

5.1 A HVS felülvizsgálat során végzett tevékenységek

A HVS felülvizsgálat során az akciócsoport 3 tájékoztató fórumot, 1 elnökségi ülést és 1 közgyűlést tartott.

2013. március 25. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Kölesd, Művelődési ház-IKSZT, Kossuth L. tér 12.

Résztevők száma: 21 fő

2013. március 27. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Ócsény, Művelődési ház-IKSZT, Perczel M.u. 11.

Résztevők száma: 18 fő

2013. április 4. tájékoztató fórum

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, projekt ötletek gyűjtése

Helyszín: Fadd, Művelődési Ház-IKSZT,

Résztevők száma: 11 fő

2013. április 10. elnökségi ülés

Téma: HVS felülvizsgálat folyamatának ismertetése, tervezett intézkedések

Helyszín: Szekszárd, munkaszervezeti iroda

Résztevők száma: 6 fő

2013. április 11. közgyűlés

Téma: HVS és Leader intézkedési terv elfogadása

Helyszín: Harc, Művelődési ház-IKSZT

Résztevők száma: 20 fő

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

5.2 Pénzügyi táblázatok, forrásallokáció

HACS	LEADER forrás 138/2012. (XII. 17.) IH közlemény alapján	Lekötött forrás			Rendelkezésre álló szabad forrás összesen		GF-re fordított forrás aránya	45%-os arány teljesítéséhez GF-re fordítandó forrás még		45%-os arány teljesítéséhez maximálisan szolgáltatásfejlesztésre fordítható forrás még	
		GF	SZF	Összesen							
Sárköz-Dunavölgye- Siómente Egyesület	1 909 782 €	190 252 €	569 849 €	760 101 €	1 149 681 €	336 051 625 Ft	10,0%	669 150 €	195 592 487 Ft	480 531 €	140 459 137 Ft

5.3 A nyilvánossági intézkedésekre vonatkozó igazoló dokumentumok

Jegyzőkönyvek, emlékeztetők, meghívók, jelenléti ívek.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

5.4 Térképek (a térség természeti, egyéb adottságait bemutató térképek)

Az akciócsoport tervezési területét bemutató térkép.

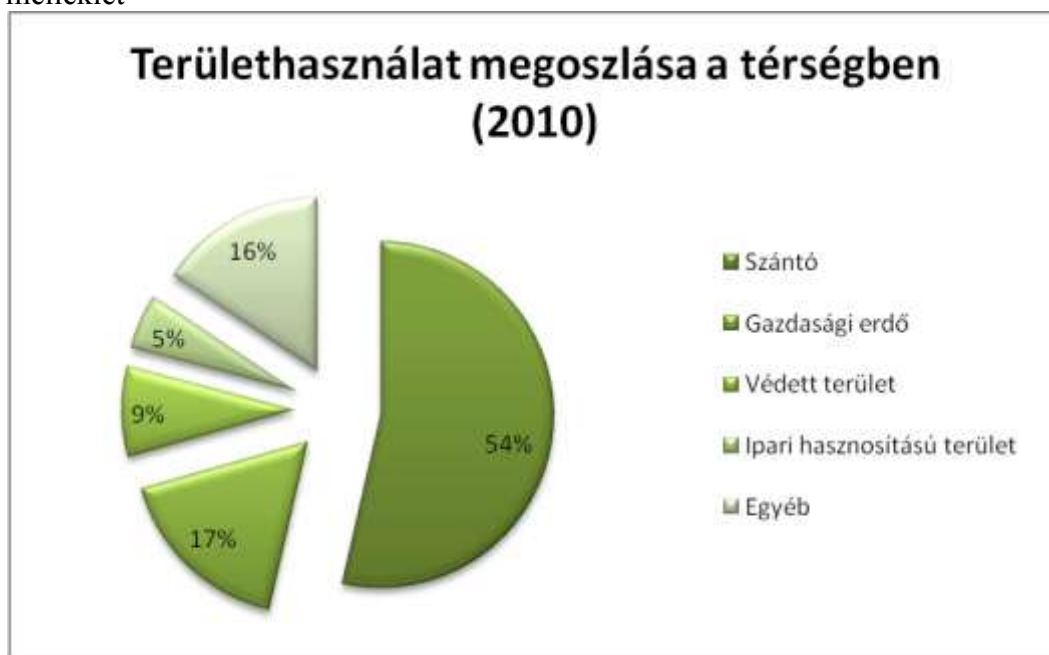
ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

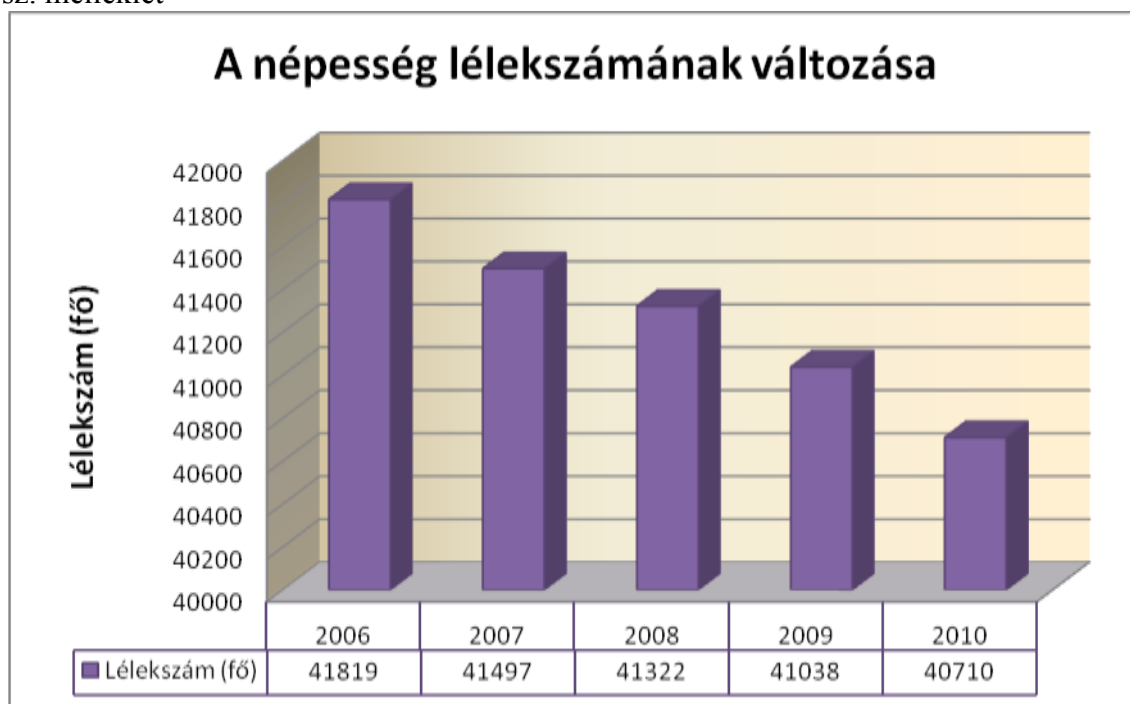
Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

5.5 Táblázatok (statisztikai adatok összefoglaló táblázatai)

1. sz. melléklet

2. sz. melléklet

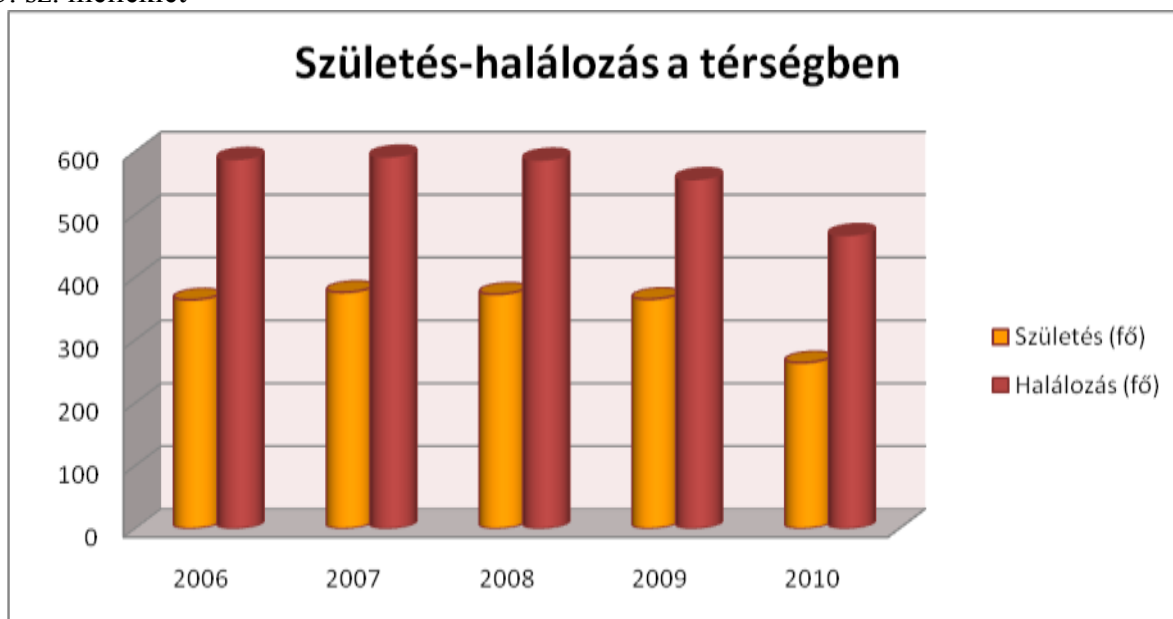
ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	2006 (fő)	2007 (fő)	2008 (fő)	2009 (fő)	2010 (fő)
Térség összlakossága	41 819	41 497	41 322	41 038	40 710
Éves változás		-322	-175	-284	-328
<i>A térség összesített lakossága 2006 és 2010 között</i>					<i>1 109 fővel csökkent</i>
<i>A térség összesített lakossága 2006 és 2010 között</i>					<i>3 %-kal csökkent</i>

3. sz. melléklet

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

4. sz. melléklet

5. sz. melléklet

Foglalkoztatottság szektor szerinti megoszlása

Foglalkoztatottak száma szektoronként (fő)		Szektorok részesedése
Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	677	33,1 %
Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	42	2,1 %
Építőipar	171	8,4 %
Kereskedelem, javítás	367	17,9 %
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás	105	5,1 %
Szállítás, raktározás, posta és távközlés	141	6,9 %
Pénzügyi közvetítés	41	2 %
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	10	0,5 %
Egyéb szolgáltatás	91	4,4 %
Egyéb tevékenység	402	19,6 %
Összesen	2047	100 %

Csak a jelentősebb vállalkozások bevonásával!

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Vállalkozások szektor szerinti megoszlása (2010)

Aktív vállalkozások száma szektoronként (db)		Szektorok részesedése
Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	56	22,4 %
Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	6	2,4 %
Építőipar	29	11,6 %
Kereskedelem, javítás	59	23,6 %
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás	16	6,4 %
Szállítás, raktározás, posta és távközlés	20	8 %
Pénzügyi közvetítés	7	2,8 %
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	1	0,4 %
Egyéb szolgáltatás	19	7,6 %
Egyéb tevékenység	37	14,8 %
<i>Összesen</i>	250	100 %

Csak a jelentősebb vállalkozások bevonásával!

6. sz. melléklet

VÁLLALKOZÁSOK (2010)

Vállalkozások, jelentős szektorok		
Vállalk. számát létszám szerint (db)		
1-9 fő	152	Legtöbb vállalk. adó szektor
10-19 fő	26	Kereskedelem, javítás
20-49 fő	31	
50-249 fő	5	Legnagyobb fogl. szektor
250-499 fő	0	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás

Csak a jelentősebb vállalkozások bevonásával!

7. sz. melléklet

A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozásának összefoglaló jellemzése

	Leírás	Érték	A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása 4%-át adja a térségen belüli foglalkoztatás-nak
Legjelentősebb szektor	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	4 db	
Legjelentősebb település	Bátaszék székhellyel/telephellyel/fiókteleppel** működő vállalkozások száma	3 db	
Foglalkoztatás abszolút értelemben	A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása által foglalkoztatottak száma	532 fő	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Foglalkoztatás relatív értelemben	A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása által foglalkoztatottak számának aránya a térség összes foglalkoztatásán belül	4%	
--	--	----	--

*Ezen szektorban tevékenykedik a 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozás legnagyobb hányada

**Ezen településen tevékenykedik a 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozás legnagyobb hányada

A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása által foglalkoztatottak számának aránya a térség összes foglalkoztatásán belül

	Név	Működés helye a térségben	Főtevékenység	Szektor	Fogl. száma (fő)
1.	Dalmand Mezőgazdasági Zrt	Tengelic	Bolti kiskereskedelem	Kereskedelem, javítás	71
2.	MÁV Magyar Államvasutak Zrt.	Bátaszék	Vasúti közlekedés	Szállítás, raktározás, posta és távközlés	61
3.	Blóker Zrt.	Bogyiszló	Gabonakereskedelem	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	60
3.	Felsőnána Agrár KFT	Kéty	Mezőgazdaság	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	60
5.	Rollete Kft.	Tengelic	Nyílászáró gyártás	Egyéb tevékenység	55
6.	Felsőnána Agrár KFT	Felsőnána	Mezőgazdaság	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	50
7.	Gemenci Erdő és Vadgazd.Zrt.	Pörbőly	Erdőgazdálkodás	Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	49
8.	Batmetall Kft	Bátaszék	Fémforgácsolás, fém munkavédelmi eszközöknek, a fém lánckesztyűknek és a fémkötényeknek a gyártása	Egyéb tevékenység	47
9.	Bátaszék és Vidéke ÁFÉSZ	Bátaszék	Élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem	Kereskedelem, javítás	44
10.	Androfém Kft.	Zomba	Építőipar	Építőipar	35

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

INFRASTRUKTÚRA (2010)

<i>Települések száma, ahol...</i>	
nincs szélessávú internet	0
nem elérhető mindhárom mobilhálózat	4
nincs helyközi autóbusz-megálló	0
van közművesített, köz-úton elérhető ipari park	4

	Alsónána	Alsónyék	Báta	Bátaszék	Bogyiszló	Decs	Fadd	Fácánkert	Felsőnána	Harc	Kéty	Kistormás	Kölesd	Medina	Murga	Őcsény	Pörboly	Sárpilis	Sióagárd	Szálka	Szedres	Tengelic	Várdomb	Zomba
Kiépített köz-üzemi rendszerek	V	V	V	V	V	V	V	V	H	V	H	V	V	V	H	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Kiépített szélessávú internet elérhetőség	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Mindhárom mobil hálózat elérhetősége	N	V	V	V	V	V	V	V	H	V	V	V	V	V	H	V	V	V	V	H	V	V	V	V
Helyközi autóbusz megálló	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Közművesített, közúton elérhető ipari park	N	N	N	V	H	N	V	N	N	N	N	N	N	N	N	V	H	N	N	N	N	N	V	N
Szelektív hulladékgyűjtők	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Komposztáló sziget	N	N	N	N	N	V	N	N	N	N	N	N	N	N	V	N	N	H	V	N	N	N	V	N

V = van; N = nincs; H = hiányos

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

9. sz. melléklet

Non-profit szervezet típusa	Számuk a térségben	Non-profit szervezet típusa	Számuk a térségben
Kultúrával kapcsolatos tevékenység	47	Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység	11
Vallással kapcsolatos tevékenység	10	Településfejlesztéssel, lakásüggyel kapcsolatos tevékenység	5
Sporttal kapcsolatos tevékenység	24	Gazdaságfejlesztéssel, munkaüggyel kapcsolatos tevékenység	0
Szabadidővel kapcsolatos tevékenység	54	Jogvédelemmel kapcsolatos tevékenység	1
Oktatással kapcsolatos tevékenység	17	Közbiztonság védelmével kapcsolatos tevékenység	11
Kutatással, tudományokkal kapcsolatos tevékenység	0	Többcélú adományoztással kapcsolatos tevékenység	0
Egészségüggyel kapcsolatos tevékenység	17	Nemzetközi kapcsolatok	0
Szociális ellátással kapcsolatos tevékenység	4	Szakmai, gazdasági érdekképviseléssel kapcsolatos tevékenység	3
Polgárvédelemmel, tűzoltással kapcsolatos tevékenység	11	Politikai tevékenység	1

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

9. sz.melléklet

A települések felmérése az alábbi kérdőív alapján készült.

ADATBEKÉRŐ LAP

1. A település területére vonatkozó információk

Teljes terület		
Ebből	szántó	
	gazdasági erdő	
	védett terület	
	ipari hasznosítású terület	
	egyéb	

2. Lakosság:

- lakosság lélekszámának alakulása 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Összlakosság (fő)					
Ebből roma nemzetiségű (fő)					

- lakosság kor szerinti összetétele 2010-ben

	0-2 év	3-5 év	6-14 év	15-59 év	59 év felett
Összlakosság (fő)					
Ebből roma nemzetiségű (fő)					

- élve születések száma

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	2006	2007	2008	2009	2010
Összlakosság (fő)					
Ebből roma nemzetiségű (fő)					

- halálozások száma

	2006	2007	2008	2009	2010
Összlakosság (fő)					
Ebből roma nemzetiségű (fő)					

3. A településen jelen levő aktív, foglalkoztató vállalkozások (2010):

	Név	Fő tevékenység	Mely szektor- hoz tartozik?*	Foglal- koz- tatottak száma (fő)	Képviselő	Elérhetőség
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

* 1. Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás, 2. Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás, 3. Építőipar, 4. Kereskedelem, javítás, 5. Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, 6. Szállítás, raktározás, posta és távközlés, 7. Pénzügyi közvetítés, 8. Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, 9. Egyéb szolgáltatás, 10. Egyéb tevékenység

4. A településen működő non-profit szervezetek (2010):

	Név	Típusa*	Képviselő	Elérhetőség
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

* 1. Kultúrával kapcsolatos tevékenység
 2. Vallással kapcsolatos tevékenység
 3. Sporttal kapcsolatos tevékenység
 4. Szabadidővel kapcsolatos tevékenység
 5. Oktatással kapcsolatos tevékenység
 6. Kutatással, tudományokkal kapcsolatos tevékenység
 7. Egészségüggyel kapcsolatos tevékenység
 8. Szociális ellátással kapcsolatos tevékenység
 9. Polgárvédelemmel, tűzoltással kapcsolatos tevékenység
 10. Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység
 11. Településfejlesztéssel, lakásüggyel kapcsolatos tevékenység

12. Gazdaságfejlesztéssel, munkaüggyel kapcsolatos tevékenység
 13. Jogvédelemmel kapcsolatos tevékenység
 14. Közbiztonság védelmével kapcsolatos tevékenység
 15. Többcélú adományozással kapcsolatos tevékenység
 16. Nemzetközi kapcsolatok
 17. Szakmai, gazdasági érdekképviseléssel kapcsolatos tevékenység
 18. Politikai tevékenység
 19. Egyéb (kérjük megnevezni)

ÚJ MAGYARORSZÁG
 VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
 2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
 a vidéki területekbe beruházó Európa

5. Infrastruktúra (2010):

	Van/Nincs/Hiányos	Megjegyzés
Kiépített közüzemi rendszerek		
Kiépített szélessávú internet elérhetőség		
Mindhárom mobil hálózat elérhetősége		
Helyközi autóbusz megálló		
Közművesített, közúton elérhető ipari park		
Szelektív hulladékgyűjtő		
Komposztáló sziget		

6. Az Önök által legfontosabbnak vélt PROBLÉMA és LEHETŐSÉG a településen:

Probléma:.....
.....
Lehetőség:.....
.....

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

10. sz.melléklet

A beérkezett projektötletek összesítő táblázata

Fő célkitűzések										
I. Vonzerők és látványosságok	II. Helyi gazd. erőforrások				III. Helyi örökség	IV. Környezettudatos jövő		V. Együttműködések	VI. Közösségi terek	
Intézkedések										
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Szálláshely-turisztika	Nagyrendezvények	Telephelyfejlesztés	Eszközfejlesztés	Helyi termék, piac	Helyi, tárgyi örökség	Energiahatékonyság Vállalkozások	Energiahatékonyság Közösségi	Ökotudatos, közösségfejl	Ifjúsági	Fejlesztés, eszközbeszerzés
									Ifjúsági napok-FLP	
										szabadtéri sportpark, felnőtteknek és gyerekeknek
	térségi, gasztrofesztivál									
szálláshelyhez kapcsolódó eszközfejl.										
										Közösségi Ház-rendezvényter

							Megújuló energia mintaprojekt			
										természetismereti szakkörhöz mikroszkópok
Kilátó a Zönghegyen										
				szőlő és gyümölcsös telepítése tájfajtaikkal						
				új ültetvények megmunkálásár a eszközbeszerzés						
										Játszóter és pihenőpark, faragott játékokkal
										megnövekedett résztvevői szám miatt kapacitásfejlesztés

	2 napos Bátaszéki Iparos Grill Fesztivál									
										közösségi tér eszközfejlesztése
										munkaadók, munkavállalók részére képzések, oktatások
				Üvegházépítés						
			kozmetika eszközbőv							
		eszközbeszerzés, korszerűsítés, automatizálás								
				helyi piac kialakítása						
		mobil fotós lesek, ítatók, etetők kialakítása								

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

		informatikai fejl., eszközbeszerzés, marketing, szennyvízkezelés								
			védőnői és fémipari eszközfejlesztés							
										közösségi ház, tábor fejlesztése, eszközbeszerzése
				méhészeti gazdaság létrehozása						
				helyi méhészetek támogatása						
				szőlőtermeszté s támogatása						

				helyi gazdálkodást bemutató porta, vendégház létrehozása						
							Közüntézm energiahatéék			
				helyi termék piac létesítése						
				helyi kézművesség támogatása						
szálláshely kialakítása										
				helyi gazdálkodást bemutató porta létesítése						
turisztikai szolg.féjl.: kerékpárkölésőnz és, falu kemencéje										

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

turisztikai szolg.fejl.: tanösvény, közösségi terek										
			kisvállalkozások eszközfejlesztése							
				helyi termék piac létrehozása						
borút program, kiállítások szervezése										
										játszóterek, kirándulóhelyek létesítése
helytörténeti kiállítás, padlasmúzeum										
				helyi termék piac						

				őshonos, állatfajták, ökológiai gazdaságban						
										sporteszköz beszerzés
			borászat gépparkjának eszköz fejlesztése							
					templom kerítésének felújítása					
										Közösségi Ház felújítása
non-profit vendégház (kórusok, táncgyűttek stb. fogadására)										
										Idősek Napközi Otthonának tér kialakítása

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

turisztikai rendezvényeket IS kiszolgálni tudóvá alakítani az önkormányzat könyháját										
	négynapos sportfesztivál (amerikai football), helyi termékekkel									
										triathlonverseny eszközigénye
										sporteszköz beszerzés
ősi termelőeszközöke t bemutató kiállítás és környezetrendezés										

vadaspark kialakítása, őshonos állatokkal										
szhely létesítése (eszközbeszer, építkezés)										
		étterem mellé szhely, konyha bővítés								
										közösségfejlesztő foglalkozások
										közösségi tér kialakítása
										eszközbeszerzés
	VI. Nemzetközi Böllerbarát Találkozó									
		telephelyfejlesztés								
			szolg.eszközbesz							
szhely+lovastur										

5.6 A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája

Tolna Megye Területfejlesztési Programjának Felülvizsgálata 2002

A Dél-dunántúli Régió Regionális Innovációs Stratégiája 2004

Nemzeti Vidékstratégia 2020

Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007-2013

Közoktatás-fejlesztési Terv – 2010

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

6. LEADER INTÉZKEDÉSI TERV

LEADER Intézkedési Terv
Intézkedések a
Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület LEADER Helyi Akciócsoport
Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának keretében

1. Számú intézkedés

1.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Szálláshelyek és turisztikai szolgáltatások fejlesztése
--	---

1.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Vonzerők és látványosságok fejlesztése a felfedezhető térségért
---	---

1.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	A térség természeti, kulturális, tárgyi-és szellemi örökségeiben gazdag adottságainak feltárását, a látnivalók összekötését, valamint a térséget bemutató - kulturális, természeti értékeit népszerűsítő projektek. A szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről szóló 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet g) közösségi szálláshely, b) egyéb szálláshely, i) falusi szálláshely szerinti besorolásnak megfelelő turisztikai szálláshelyek kialakítása, a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatásról szóló 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelet 3.§.2 pont c. 2.pontja szerinti gyermek és ifjúsági tábor fejlesztése, valamint a kapcsolódó –szálláshelyhez kötődő- szolgáltatások fejlesztése támogatható. Induló és működő vállalkozás egyaránt támogatható.
---	--

1.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
- Szálláshely létrehozása esetén min. 2 vendégágy létesítése
- Vállalkozási jogcím esetében turisztikai szolgáltatás önállóan nem támogatható, csak már meglévő szálláshely-, vagy újonnan kialakítandó szálláshely-szolgáltatást kiegészítő szolgáltatásként kerül kialakításra a komplex szolgáltatásnyújtás érdekében (pl kóstoltatóhely, agroturisztikai fejlesztés, lovas-,horgász-,vízi-vagy borturisztika stb)
- Panzió, szálloda, vadászház fejlesztése,létesítése nem támogatható.
- Működő vállalkozás esetén nem kerül meghatározásra alapfeltételként a mezőgazdasági tevékenység.
- A pályázó a Leader egyesülettel szoros együttműködésben hajtja végre programjait, azokról a www.sdse.hu honlapra tájékoztató anyagokat küld min. a fenntartási időszak alatt

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

-	A megvalósítás során helyi vagy térségi vállalkozótól igényli a beszerezni kívánt eszközt vagy szolgáltatást
-	A fejlesztés megvalósítása használatba vételi engedéllyel zárul, azaz a projekt üzemeltetése megkezdődik.
-	Költséghatékonyság
-	Tanulmány készítése nem támogatható

1.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: (kötelező adattartalom)

☒	Vállalkozásfejlesztés
☒	Közösségi célú fejlesztés

1.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: (kötelező adattartalom)

Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	25.000.000.-Ft

1.7. Ügyfélkör: (kötelező adattartalom)

-	őstermelő, egyéni vállalkozó, természetes személy, mikro-kis-és középvállalkozás
-	települési önkormányzat, non-profit szervezet

1.8. Támogatható települések köre: (kötelező adattartalom)

Alsónána, Alsónyék, Báta, Báticasék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Hanc, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörböly, Sártilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd-külterület, Tengelic, Várdomb, Zomba

1.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- Szolgáltatás-és programterv (kiegészítő szolgáltatások és programlehetőségek bemutatása)
- Együttműködési megállapodások a működtetés során tervezett partnerszervezetekkel

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

2. Számú intézkedés

2.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	A térséget bemutató –kulturális, természeti értékeit népszerűsítő, helyi termékekre vagy hagyományokra épülő – rendezvények megvalósítása
--	---

2.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Vonzerők és látványosságok fejlesztése a felfedezhető térségért
---	---

2.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	A térség turisztikai lehetőségeit és a települések kulturális, természeti értékeit népszerűsítő rendezvények, helyi termékekre vagy hagyományokra épülő rendezvények, összművészeti fesztiválok szervezésére és lebonyolítására, eszközbeszerzésre, valamint marketing tevékenységre. A rendezvény szervezője biztosítja a helyszínen minimum 10 helyi termelő (helyi termék előállító és/vagy feldolgozó) megjelenését. A rendezvény az alábbi kritériumok közül legalább egynek feleljen meg: a) több napos rendezvény; b) legalább három művészeti ágban képviseltetik magukat a rendezvényen fellépők; c) legalább 5 éve rendszeresen megrendezésre kerülő rendezvény; d) helyi termékekre vagy hagyományra épülő rendezvény.
---	---

2.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
- Min. 10 helyi termelő megjelenése a rendezvényen (együttműködési megállapodás)
- Kísérő rendezvények (gyermekprogram, kiállítás, gasztronómiai bemutató, sportprogram) biztosítása
- Költséghatékonyság
- Tanulmány készítése nem támogatható
- Falunap, szüreti nap nem támogatható (Falunap: közös identitástudat kialakulására irányuló népi szokásokon alapuló, kizárólag a helyi települési lakosság igényeire épülő 1 napos rendezvény.)

2.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>
Vállalkozásfejlesztés ☒ Közösségi célú fejlesztés

2.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	2.000.000.-Ft

2.7. Ügyfélkör: *(kötelező adattartalom)*

- települési önkormányzat, non-profit szervezet

-

2.8. Támogatható települések köre: *(kötelező adattartalom)*

Alsónána, Alsónyék, Báta, Báticaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Harc, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörboly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Tengelic, Várdomb, Zomba

2.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- Programterv

- Együttműködési megállapodás

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

3. Számú intézkedés

3.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Vállalkozások komplex telephelyfejlesztése és az ahhoz kapcsolódó technológiai fejlesztések ösztönzése
--	--

3.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése
---	--

3.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Cél ösztönözni a helyi vállalkozásokat erőforrásaik hatékony kihasználására, amely hozzájárul a térség értékteremtő funkciójához, a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez, munkahelyek teremtéséhez, illetve megtartásához. Induló vagy működő vállalkozások részére cégkivonatában, vállalkozói igazolványában, működési engedélyében meghatározott termelő, feldolgozó, szolgáltató, kereskedelmi tevékenységéhez szükséges meglévő vagy új telephelyek komplex fejlesztésére, technológiai fejlesztések ösztönzésére vehető igénybe támogatás.
---	---

3.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
- A vállalkozás székhelye-és telephelye egyaránt a Leader HACS illetékességi területén van.
- Költséghatékonyság
- Tanulmány készítése nem támogatható.
- A mezőgazdasági gépkatalógus 11,12,19.gépcsoportba tartozó mezőgazdasági erőgépek beszerzése nem támogatható.

3.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>
☒ Vállalkozásfejlesztés Közösségi célú fejlesztés

3.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	20.000.000.-Ft

3.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>
- östermelő, természetes személy, egyéni vállalkozó, mikro-kis-és közép vállalkozás, szövetkezet
-

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

3.8. Támogatható települések köre: (kötelező adattartalom)

Alsónána, Alsónyék, Báta, Bátaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Harc, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörboly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd-külterület, Tengelic, Várdomb, Zomba

3.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- utolsó lezárt gazdasági év SZJA bevallása, mérlegbeszámolója
- őstermelő esetén őstermelő igazolvány másolata, önálló tevékenységet végző természetes személy esetén működési engedély vagy NAV tevékenység bejelentő

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

4. Számú intézkedés

4.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Vállalkozások eszközfejlesztése
--	---------------------------------

4.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése
---	--

4.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Cél ösztönözni a helyi vállalkozásokat erőforrásaik kihasználására, a helyi termelés hatékonyságának növelésére, szemléletformáló eszközöket alkalmaz a helyi termékek fogyasztásának ösztönzésére, ezzel hozzájárul a térség értékteremtő funkciójához, a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez, munkahelyek teremtéséhez, illetve megtartásához. Induló vagy működő vállalkozások részére cégkivonatában, vállalkozói igazolványában, működési engedélyében meghatározott tevékenységéhez szükséges eszközbeszerzésére és marketingköltségek támogatására vehető igénybe támogatás
---	--

4.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
- Támogatható tevékenység kizárólag eszközbeszerzés és marketingtevékenység.
- Költséghatékonyság
- A beszerezni kívánt eszköz megfelel a tárgyi eszköz fogalmának, a számvitetről szóló 2000.évi C. törvény rendelkezései szerint.
-

4.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>
☒ Vállalkozásfejlesztés Közösségi célú fejlesztés

4.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	10.000.000.-Ft

4.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>
- őstermelő, természetes személy, egyéni vállalkozó, mikro-kis-és középvállalkozás, szövetkezet
-

4.8. Támogatható települések köre: <i>(kötelező adattartalom)</i>
Alsónána, Alsónyék, Bata, Bataaszék, Bogyszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Hanc, Kéty, Kistormás,

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörboly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd-külterület, Tengelic, Várdomb, Zomba

4.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- utolsó lezárt gazdasági év SZJA bevallása, mérlegbeszámolója
- őstermelő esetén őstermelő igazolvány másolata, önálló tevékenységet végző természetes személy esetén működési engedély vagy NAV tevékenység bejelentő

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

5. Számú intézkedés

5.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Helyi termékek előállításának és piacra jutásának támogatása, bemutatógazdaságok, helyi piacok létrehozásának támogatása
5.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Helyi gazdasági erőforrások hatékonyságának növelése
5.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Cél ösztönözni a helyi vállalkozásokat erőforrásaik kihasználására, a helyi termelés hatékonyságának növelésére, szemléletformáló eszközöket alkalmazni a helyi termékek fogyasztásának ösztönzésére, amely hozzájárul a térség értékteremtő funkciójához, a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez, munkahelyek teremtéséhez, illetve megtartásához. Térség-specifikus termék értékesítésére irányuló tevékenységek elindításához és működtetéséhez szükséges beruházások támogatása, bemutató porták, bemutatógazdaságok kialakítása. Helyi adottságokra épülő termelés feltételeinek kialakítása és működtetése, továbbá feldolgozó és/vagy tároló kapacitások létesítése és meglévő kapacitások fejlesztése a helyben termelt kertészeti kultúrák feldolgozottsági szintjének növelése érdekében. Helyi nyerstermékek előállításának és feldolgozottsági szintjének emelése, helyi hagyományos mesterségek vállalkozásalapú fejlesztésének támogatása. Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület területére jellemző kézműipari tevékenységek fejlesztése. Helyi termelői éskészítőves piacok infrastruktúrájának és működési feltételeinek megteremtése.
5.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i> - Kizárólag a Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület területén termelt, előállított, létrehozott és feldolgozott termékek vonatkozásában igényelhető támogatás. Termelői piac esetén a termék 40 km-es körzetből származhat (érinthes más LEADER térséget, azonban az adott térség helyi termék fogalmának meg kell feleljen az értékesíteni kívánt áru) - Költséghatékonyság - Tanulmány készítése nem támogatható. - Bemutatógazdaság: olyan mezőgazdasági üzem, amely nem éri el a 4 EUME üzemméretet,	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

	elsősorban nem a termelést szolgálja, hanem az eljárások bemutatását, a vidéki élet népszerűsítését. Évente legalább 150 napon lehetőséget biztosít a bemutató gazdaság látogathatóságára, s ezt a lehetőséget legalább egy médiumban elérhetővé teszi.
-	Helyi termelői piac: A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.) 2. §-a a következő 5a. pontja szerint: „5a.helyi termelői piac: olyan piac, ahol a kistermelő a piac fekvése szerinti megyében, vagy a piac 40 km-es körzetében, vagy Budapesten fekvő piac esetében az ország területén bárhol működő gazdaságából származó mezőgazdasági-, illetve élelmiszeripari termékét értékesíti.

5.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: *(kötelező adattartalom)*

☒	Vállalkozásfejlesztés
☒	Közösségi célú fejlesztés

5.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: *(kötelező adattartalom)*

Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	15.000.000.-Ft

5.7. Ügyfélkör: *(kötelező adattartalom)*

-	őstermelő, természetes személy, egyéni vállalkozó, mikro-kis-és középvállalkozás, szövetkezet
-	települési önkormányzat, non-profit szervezet

5.8. Támogatható települések köre: *(kötelező adattartalom)*

Alsónána, Alsónyék, Báta, Bátaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Hancs, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörboly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd-külterület, Tengelic, Várdomb, Zomba
--

5.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- utolsó lezárt gazdasági év SZJA bevallása, mérlegbeszámolója
- őstermelő esetén őstermelő igazolvány másolata, önálló tevékenységet végző természetes személy esetén működési engedély vagy NAV tevékenység bejelentő, non-profit szervezet esetén alapító okirat

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

6. Számú intézkedés

6.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Helyi tárgyi örökség megőrzését szolgáló tevékenységek támogatása
--	---

6.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	A helyi örökség jövőorientált megőrzése és fejlesztése
---	--

6.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Támogatás vehető igénybe a tárgyi örökség (népművészeti, néprajzi, kézműves, építészeti és kulturális érték) megóvása érdekében végzett felújítási, restaurálási munka, amely biztosítja az értékállóságot és a fejlesztést követően a látogathatóságot.
---	--

6.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>	
-	Tárgyi örökség: népművészeti, néprajzi, kézműves, építészeti és kulturális érték
-	Adott projekt a Vidéki örökség jogcím keretében támogatásban a korábbi 5 évben támogatásban nem részesült.
-	A pályázónak biztosítani kell szakember bevonását a projekt megtervezésébe és/vagy megvalósításába.
-	Költséghatékonyság
-	Tanulmány készítése nem támogatható

6.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>
Vállalkozásfejlesztés
☒ Közösségi célú fejlesztés

6.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	15.000.000.-Ft

6.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
-	települési önkormányzat
-	

6.8. Támogatható települések köre: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Bátaszék	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

6.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- Az előkészítésben, megvalósításban résztvevő szakember önéletrajza, végzettségének igazolása.

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

7. Számú intézkedés

7.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Energiahatékonysági fejlesztések megújuló energia hasznosításával-vállalkozások
7.2.Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Környezettudatos jövő megalapozása lakókörnyezet fejlesztésével és a megújuló energia használata
7.3.HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Cél a vállalkozások megújuló energia hasznosításának ösztönzése. A támogatás célja olyan - a pályázó tevékenységéhez kapcsolódó - beruházások, műszaki- technológiai fejlesztések támogatása, amely a megújuló erőforrások használatára, hasznosítására, és az eredmények szemléletformáló bemutatására is irányulnak. Támogatás vehető igénybe: A megújuló erőforrások használatát célzó beruházások megvalósítására, az ezekhez szükséges építési munkák végzésére, technológiai gépek, eszközök beszerzésére és üzembe helyezésére, illetve a fejlesztéshez kapcsolódó marketingtevékenységre. A támogatás keretében az alábbi megújuló energia hasznosítási formák támogathatóak: napelem, napkollektor, szélkerék, biomassza kazán üzembe állítása, esővíz gyűjtő ciszternák létesítése, a használaton kívüli szennyvízagnak leszigetelése és szerelvénnel való kiépítése, az összegyűjtött víz újrafelhasználását lehetővé tevő rendszerek kiépítése, szerves hulladék feldolgozását és felhasználását lehetővé tevő technológiák alkalmazása, faaprító, brikettáló, komposztáló használata, vállalkozás tevékenysége során keletkezett energia újrahasznosítását biztosító rendszerek kiépítése, valamint minden a víz, geotermikus, szél, nap vagy bioenergia felhasználását célzó beruházás.
7.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i> - A fejlesztés megvalósításával a gazdasági tevékenység környezetterhelése csökken, a megújuló energiaforrások hasznosításának bevonása révén és/vagy a gazdasági tevékenység a térség környezetterhelésének csökkentését elősegítő technológiák elterjesztésére és alkalmazására irányul	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

-	Költséghatékonyság
-	Tanulmány készítése nem támogatható.

7.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: *(kötelező adattartalom)*

- ☒ Vállalkozásfejlesztés
Közösségi célú fejlesztés

7.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: *(kötelező adattartalom)*

Minimum támogatási összeg:	1.000.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	15.000.000.-Ft

7.7. Ügyfélkör: *(kötelező adattartalom)*

- őstermelő, természetes személy, egyéni vállalkozó, mikro, kis-és középvállalkozás
-

7.8. Támogatható települések köre: *(kötelező adattartalom)*

Alsónána, Alsónyék, Báta, Báticaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Hanc, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörböly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd-külterület, Tengelic, Várdomb, Zomba

7.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- utolsó lezárt gazdasági év SZJA bevallása, mérlegbeszámolója
- őstermelő esetén őstermelő igazolvány másolata, önálló tevékenységet végző (7-es adószám)
természetes személy esetén tevékenységét igazoló dokumentum (működési engedély, NAV igazolás)

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

8. Számú intézkedés

8.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Energia- és költségtakarékos rendszerek kialakítása megújuló energia felhasználásával -közösségi
8.2.Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Környezettudatos jövő megalapozása lakókörnyezet fejlesztésével és a megújuló energia használata
8.3.HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Az intézkedés célja a települések közintézményeinek, közösségi épületeinek energiaellátását megoldó komplex energiahasznosítási rendszerek létrehozásának támogatása. Cél olyan szemléletformáló, megújuló energiaellátást biztosító fejlesztések, kezdeményezések támogatása, mely a megújuló energiák hasznosságának és hasznosításának lehetőségeire hívja fel a figyelmet. A települési önkormányzatok, közösségek, civil szervezetek bevonásával jó gyakorlatokat biztosító beruházások létesítése, melyek a térség szereplőinek információt is nyújtanak a megújuló energiákról, azok használatáról, hasznosságáról, lehetőségekről a környezeti fenntarthatóság témakörében. Támogatható tevékenységek: 1. a megújuló energia felhasználásához, bemutatóhelyek kialakításához kapcsolódó fejlesztések építési munkái 2. kisléptékű infrastruktúra fejlesztés 3. a megújuló energia felhasználásához, és bevezetéséhez szükséges eszközök beszerzése 4. marketingtevékenységek és a megújuló energia felhasználásához kapcsolódó szemléletformáló rendezvények szervezése
8.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i> - Olyan megújuló energia felhasználásával biztosított energiaellátási fejlesztés, mely az érdeklődők számára nyitott, látogatható, és a pályázó a beruházás működtetése során felhasznált energetikai adatokat nyilvánossá teszi - Települési önkormányzat nem vehet igénybe támogatást a Mötv. 13. § (1) bekezdésében meghatározott, kötelezően biztosítandó feladatok ellátását szolgáló épület, épületrész, eszköz és technológia fejlesztésére.	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

- A 4. tevékenység csak az 1-3. tevékenységgel együtt, önállóan nem támogatható.

8.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: *(kötelező adattartalom)*

- Vállalkozásfejlesztés
☒ Közösségi célú fejlesztés

8.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: *(kötelező adattartalom)*

Minimum támogatási összeg:	1.000.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	15.000.000.-Ft

8.7. Ügyfélkör: *(kötelező adattartalom)*

- önkormányzat
 - non-profit szervezetek

8.8. Támogatható települések köre: *(kötelező adattartalom)*

Alsónána, Alsónyék, Báta, Bátaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Harc, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörboly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Tengelic, Várdomb, Zomba

8.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- szemléletformálásra vonatkozó nyilvánossági terv
 - a fejlesztés megvalósítása során hasznosítandó megújuló energiák bemutatása

ÚJ MAGYARORSZÁG
 VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
 2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
 a vidéki területekbe beruházó Európa

9. Számú intézkedés

9.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Egészséges életmód, ökotudatosság népszerűsítésére irányuló közösségfejlesztő programok, rendezvények szervezése
--	--

9.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Térségi és települési együttműködési háló fejlesztése
---	---

9.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Cél az egészséges életmódra, környezetvédelemre, ökotudatosságra nevelő előadások, képzések megvalósítása, ökotudatos termelési formák elterjesztésére irányuló kampány a helyi lakosság körében, egészségügyi szűrések szervezése, az oktatáshoz szükséges eszközök beszerzésének támogatása .
---	--

9.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>
- Olyan non-profit szervezet támogatható, amely projektjét legalább két szervezettel közösen, szoros együttműködésben valósítja meg.
- Min. 3 alkalomból álló programsorozat támogatható.
- A pályázó a Leader egyesülettel szoros együttműködésben hajtja végre programjait, azokról a www.sdse.hu honlapra tájékoztató anyagokat küld min. a fenntartási időszak alatt
- Költséghatékonyság
- Tanulmány készítése nem támogatható

9.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>
Vállalkozásfejlesztés ☒ Községi célú fejlesztés

9.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	1.500.000.-Ft

9.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>
- non-profit szervezet
-

9.8. Támogatható települések köre: (kötelező adattartalom)

Alsónána, Alsónyék, Bata, Bataaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Hare, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörböly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Tengelic, Várdomb, Zomba

9.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- Programterv
- Együttműködési megállapodás a megvalósításban közreműködő szervezetekkel
- Alapító okirat

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

10. Számú intézkedés

10.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Ifjúsági együttműködések, ifjúsági rendezvények, ifjúsági táborok támogatása, működésükhöz szükséges eszközbeszerzések támogatása
10.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Térségi és települési együttműködési háló fejlesztése
10.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	Az ifjúság igényeihez igazodó együttműködések, rendezvények, táborok támogatása, amely hozzájárul a helyi identitástudat erősítéséhez, aktivizálja a fiatalokat a közéletben vállalt feladatok ellátására, készíteti őket nemzetközi lehetőségek megismerésére, cserekapcsolatok kialakítására; a kulturális és természeti értékek megismerésére és megővására, a természetes életmódra való törekvésre tanít, közösségformáló erővel bír. Az ifjúsági kezdeményezések támogatásának célja a helyi fiatalság helybentartása, motiválása.
10.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>	
- Olyan ifjúsági egyesület támogatható, amely tagjainak min. 80 %-a 35 év alatti fiatal.	
- Egyéb szervezet esetén igazoltan fiatalok bevonására irányuló programot valósít meg.	
- A pályázó a Leader egyesülettel szoros együttműködésben hajtja végre programjait, azokról a www.sdse.hu honlapra tájékoztató anyagokat küld min. a fenntartási időszak alatt	
- Költséghatékonyság	
- Tanulmány készítése nem támogatható	
- Eszközbeszerzés esetén az eszköz egyedi beszerzési értéke meghaladja az 50 ezer Ft-ot.	
10.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
☐ Vállalkozásfejlesztés ☒ Közösségi célú fejlesztés	
10.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	2.000.000.-Ft
10.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
- non-profit szervezet	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

-

10.8. Támogatható települések köre: (kötelező adattartalom)

Alsónána, Alsónyék, Báta, Bátaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Hancs, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörböly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Tengelic, Várdomb, Zomba

10.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- Programterv
- Együttműködési megállapodás
- Alapító okirat, tagok névjegyzése

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

11. Számú intézkedés

11.1. HVS intézkedés megnevezése: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Közösségi terek fejlesztése, helyi közösségek működéséhez kapcsolódó eszközök beszerzése, képzések lebonyolítása
11.2. Kapcsolódó HVS célkitűzés: <i>(kötelező adattartalom)</i>	Települési közösségi életterek kialakítása, esélyegyenlőség kiterjesztése oktatási, szociális, kulturális közösségi szolgáltatások helyben való hozzáféréssel
11.3. HVS intézkedés leírása: <i>(kötelező)</i>	A lakosság igényeihez igazodó szabadidős terek létrehozása; civil- és a helyi közösségekben tevékenykedő szervezetek családbarát, különböző generációk felkarolását, kortárskapcsolatok kialakulását, erősödését szolgáló fejlesztések támogatása; civil szervezetek és kortárs-csoportok klubhelyiségeinek kialakítása, civil szervezetek és helyi közösségek tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzése, képzések lebonyolítása
11.4. Támogatási kritériumok: <i>(opcionális)</i>	
- Nem támogathatóak IKSZT épületében megvalósuló infrastruktúrális fejlesztések	
- A pályázó a Leader egyesülettel szoros együttműködésben hajtja végre programjait, azokról a www.sdse.hu honlapra tájékoztató anyagokat küld min. a fenntartási időszak alatt	
- Eszközbeszerzés esetén az eszközök egyedi beszerzési értéke meghaladja az 50 ezer Ft összeget.	
- Költséghatékonyság	
- Tanulmány készítése nem támogatható	
11.5. Az intézkedés típus szerinti besorolása: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
☐ Vállalkozásfejlesztés ☒ Közösségi célú fejlesztés	
11.6. Igénybe vehető támogatás minimális és maximális összege: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
Minimum támogatási összeg:	200.000.- Ft
Maximum támogatási összeg:	5.000.000.-Ft
11.7. Ügyfélkör: <i>(kötelező adattartalom)</i>	
- települési önkormányzat, non-profit szervezet	

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

-

11.8. Támogatható települések köre: *(kötelező adattartalom)*

Alsónána, Alsónyék, Báta, Bátaszék, Bogyiszló, Decs, Fácánkert, Fadd, Felsónána, Harc, Kéty, Kistormás, Kölesd, Medina, Murga, Ócsény, Pörboly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Tengelic, Várdomb, Zomba

11.9. Projekt adatlaphoz csatolandó dokumentumok:

- Programterv a közösségi tér éves működtetéséről, civil élet bemutatása
- Együttműködési megállapodás a közösségi teret használó más szervezetekkel, valamint a megvalósítást és működtetést segítő szervezetekkel
- Non-profit szervezet alapító okirata
- Képzés megvalósítása esetén oktatási tematika

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa